

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA KVĚTINY A OKRASNÉ ROSTLINY

2019

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Český statistický úřad, Praha
Generální ředitelství cel, Praha
Ministerstvo zemědělství, Praha
Svaz květinářů a floristů ČR, Olomouc
Svaz školkařů ČR, Olomouc
Školkařský svaz Ovocnářské unie ČR, Holovousy
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Brno
Státní zemědělský intervenční fond, Praha
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s., Praha
Mezinárodní asociace zahradnických producentů
(International association of horticultural producer) - AIPH

Odbor zemědělských komodit MZe

Odborná redaktorka:

Ing. Viola Kozderová, MZe

Ředitelka odboru:

Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová, MZe

Autor fotografie:

krolya25/Shutterstock.com

Vedení odboru touto cestou děkuje za spolupráci všem zpracovatelům podkladů.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici v budově Ministerstva zemědělství.

Dále jsou rovněž k dispozici na stránkách: www.eagri.cz, navigace – zemědělství, rostlinné komodity, okrasné rostliny – situační a výhledové zprávy.

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1

Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-517-3, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
KVĚTINY
A OKRASNÉ ROSTLINY

PROSINEC
2019

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
ČÁST A – Obecná část	5
Zásahy státu a opatření EU	5
Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU	5
Společná organizace trhu EU – živé rostliny a květiny	6
Vnější obchodní politika EU	7
Daňová politika	8
Dotační politika	8
Normy jakosti a požadavky na rozmnožovací materiál	17
Právní předpisy ČR vztahující se k sektoru	17
Zapojení ČR do mezinárodní spolupráce a obchodu	21
Spolupráce odborné praxe a státní správy	21
ČÁST B – Květinářství a školkařství ve světě a v EU	22
Květinářství a školkařství ve světě	22
Květinářství a školkařství v EU	23
ČÁST C – Květinářství a školkařství v ČR	26
ČÁST D – Květinářství v ČR	27
Současný stav českého květinářství	27
Spotřeba a užití květin v ČR	28
Cenový vývoj v ČR	30
Zahraniční obchod ČR s květinami	31
ČÁST E – Školkařství okrasných druhů v ČR	38
Současný stav českého školkařství okrasných druhů	38
Spotřeba a užití školkařských výpěstků okrasných druhů v ČR	40
Cenový vývoj výpěstků okrasných druhů	41
Zahraniční obchod ČR se školkařskými výpěstky okrasných druhů	42
ČÁST F – Školkařství ovocných druhů v ČR	44
Současný stav českého školkařství ovocných druhů v ČR	44
Spotřeba a užití školkařských výpěstků ovocných druhů v ČR	48
Cenový vývoj školkařských výpěstků ovocných druhů v ČR	49
Zahraniční obchod ČR se školkařskými výpěstky ovocných druhů	50

ÚVOD

Předkládaná Situační a výhledová zpráva Květiny a okrasné rostliny (SVZ OKR) má za cíl popsat souhrnně sektor květinářství a školkařství ovocných a okrasných druhů v České republice. Dále pak předložit odborné veřejnosti ucelený přehled o postavení tohoto sektoru v tuzemském, evropském i světovém prostředí, včetně legislativního zázemí v rámci společné zemědělské politiky EU i zemědělské politiky ČR. SVZ OKR 2019 je vydávána Ministerstvem zemědělství (MZe) ve dvouletém cyklu a navazuje na SVZ OKR z roku 2017. Uvedené zahradnické oblasti nejsou předmětem pravidelných statických šetření, proto předkládaný přehled vznikl především na základě dat jednotlivých odborných svazů.

SOUHRN

Oblast květinářství a školkařství okrasných druhů společně se školkařstvím ovocných druhů jsou nedílnou součástí zemědělské rostlinné výroby. Vyznačují se několika společnými charakteristikami, mezi které patří především vysoká intenzita produkce, velký podíl ruční práce a používání speciálních pěstebních technologií zahrnujících speciální mechanizaci a pěstební plochy (skleníky, fóliovníky, kontejnerovny). Produkty jsou nepotravinářského charakteru. Pěstuje se velký počet rodů, druhů, odrůd a kultivarů různými zahradnickými postupy. Pěstební plochy jednotlivých podniků nejsou veliké a často jsou pod úrovní základní minimální výměry pro přímé platby.

V ČR jsou květinářství a školkařství zahradnickými obory s velmi dlouhou tradicí, zručnost a zkušenosti českých zahradníků byly vždy pojmem. Květinářské a školkařské výpěstky nacházejí uplatnění ve výsadbách trvalých kultur a ve výsadbách uskutečňovaných v rámci programů na ochranu přírody, krajiny a městské zeleně.

V roce 2018 dosáhla v ČR produkce květin a školkařských výpěstků podle údajů ČSÚ hodnoty 3,7 mld. Kč, což představuje téměř 5% podíl na celkové rostlinné výrobě v ČR v tomto roce.

Tuzemská květinářská produkce vykazuje rostoucí trend. Podle šetření Svazu květinářů a floristů ČR (SKF) byly v ČR v roce 2018 vypěstovány květiny v hodnotě 2,3 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 1 %. Největší podíl výroby zaujímají záhonové a balkonové rostliny (54 %) a hrnkové rostliny (34 %). Nejvyšší spotřeba květin byla v roce 2016, která se zvyšovala až do roku 2018. V roce 2018 občan ČR nakoupil květiny v hodnotě 1 175 Kč, tj. meziroční nárůst o 4,8 %. **Bilance zahraničního obchodu** s květinářskými produkty je výrazně pasivní, záporné saldo přesahuje v roce 2018 hodnotu 3,4 mld. Kč. V následujícím roce 2019 dosáhlo záporné saldo hodnoty téměř 4,0 mld. Kč. Pozitivní skutečností je stoupající trend vývozu osiva bylin a květin.

Tuzemská produkce okrasných dřevin zažívá v současné době mírný nárůst. V roce 2018 se zvýšila výměra ploch školek dle údajů Svazu školkařů ČR (SŠ ČR) na 1 328 ha. Rok poté činily plochy školek dokonce 1 400 ha. **Bilance zahraničního obchodu s okrasnými dřevinami** je však vysoce pasivní. V roce 2018 dosáhla záporná bilance 578,2 mil. Kč, v roce 2019 dokonce 753,1 mil. Kč, což představuje meziroční zvýšení záporného salda o 30,2 %. V roce 2019 došlo k meziročnímu zvýšení dovozu školkařských výpěstků o 20,6 % v hodnotě 942,4 mil. Kč. Jejich vývoz se naproti tomu snížil o 6,8 % na hodnotu 189,3 mil. Kč. Tuzemští školkaři vyváží především do Polska, Rumunska a Německa. Největší vývozní položkou jsou výpěstky venkovních rostlin jednoleté a víceleté.

Tuzemská produkce výpěstků ovocných dřevin v roce 2018 se meziročně snížila o 16,7 % na 11,7 mil. ks. I když zájem roste o výpěstky kontejnerované a určené pro malospotřebitele, především o malé ovocné druhy jako jsou borůvky, maliník, ostružiník a další, lze souhrnně konstatovat, že v roce 2018 došlo k výraznému propadu produkce prakticky u všech ovocných druhů vlivem extrémního sucha. Tato skutečnost a nižší přírůstky se pravděpodobně projeví na snížení produkci a menšímu počtu vyšších

kmenných tvarů pro rok 2020. **Bilance zahraničního obchodu s ovocnými výpěstky** se pohybuje od roku 2015 v rozmezí 7,7–30,5 mil. Kč. V roce 2019 dosáhlo saldo 20,9 mil. Kč, tj. meziroční pokles o 31,5 %.

Roky 2017 až 2019 jsou dokladem probíhající změny klimatu, kdy se stále více projevují jak teplotní, tak srážkové extrémy, zejména extrémní dlouhodobé výskyty sucha, dále také jarní mrazy, ale i mimořádně vysoké teploty vzduchu. Tyto projevy počasí mají v mnoha směrech negativní dopady na rostliny.

ČÁST A – OBECNÁ ČÁST

ZÁSAHY STÁTU A OPATŘENÍ EU

Do této kapitoly je zahrnuto:

- Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU
- Společná organizace trhu EU – živé rostliny
- Vnější obchodní politika EU
- Daňová politika
- Dotační politika
- Normy jakosti a požadavky na rozmnožovací materiál
- Právní předpisy vztahující se ke komoditě
- Zapojení ČR do mezinárodní spolupráce a obchodu
- Spolupráce odborné praxe a státní správy

Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí ES, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** (informace na www.czso.cz).

Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy EU, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. ve formě výkazu, v organizačním zabezpečení, v rozlišení obchodních transakcí, ve sběru některých údajů a způsobu jejich vykazování, ve výši prahů pro vykazování apod.).

Povinnost vykazovat data pro Intrastat v ČR může vzniknout jen osobám (právníckým i fyzickým) registrovaným nebo identifikovaným v ČR k DPH, tj. osobám, kterým finanční úřad přidělil DIČ.

Zpravodajskými jednotkami se mohou stát nejen tzv. plátcí DPH, včetně zastupujících členů skupin spojených osob registrovaných DPH jako skupiny v souladu s ustanovením § 5a až 5c zákona o DPH, ale i právnícké osoby, jako jsou např. veřejnoprávní instituce, státní orgány, orgány samosprávy a jiné, které jsou podle zákona o DPH osobami identifikovanými k dani. Povinnost vykazovat data pro Intrastat může vzniknout také zpravodajským jednotkám, které jsou osobami registrovanými k DPH současně v ČR i v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, nebo i zahraničním osobám s daňovou povinností k DPH v ČR, pokud se registrovaly k DPH a DIČ jim přidělil Finanční úřad pro Prahu I. Místně příslušným celním úřadem pro odevzdávání výkazů pro Intrastat i pro registraci k elektronickému předávání těchto výkazů je pro tyto zpravodajské jednotky Celní úřad pro hlavní město Prahu.

Práh pro vykazování je limit hodnoty odeslaného nebo přijatého zboží, který si zpravodajská jednotka musí sama počítat od začátku každého kalendářního roku anebo ode dne přidělení DIČ k DPH, a to zvláště za přijaté zboží. Výše prahu je stanovena od 1. ledna 2019 na 12 mil. Kč fakturované hodnoty zboží odeslaného do jiného členského státu EU i přijatého z jiné členské země EU.

Základní nařízení Evropské unie

- a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91,

- b) Nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Komise (ES) č. 1901/2000 a (EHS) č. 3590/92,
- c) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů,
- d) Příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 – prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2018/1602,
- e) Nařízení komise (EU) č. 1106/2012, kterými se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 471/2009, o statistice Společenství týkající se zahraničního obchodu se třetími zeměmi, pokud jde o aktualizaci klasifikace zemí a území,
- f) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterými se stanoví celní kodex Unie, včetně prováděcích nařízení č. 2015/2446, 2015/2447 a 2016/341,
- g) Směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty.

Základní právní předpisy České republiky související se zahraničním obchodem

- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon,
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, které se nenacházejí v jejich sídlech,
- Sdělení Českého statistického úřadu č. 420/2017 Sb., o stanovení Seznamu vybraného zboží a doplňkových statistických znaků,
- Zákon č. 90/2012 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- Nařízení vlády č. 244/2016 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona v oblasti statistiky, ve znění vlády č. 323/2018 Sb.

Společná organizace trhu EU – živé rostliny a květiny

V rámci Společné zemědělské politiky EU (SZP) jsou květiny a školkařské výpěstky zahrnuty do vlastní společné organizace trhu (SOT) pod názvem *živé rostliny a květiny*. Tato skupina zahrnuje široké spektrum produktů – celou kapitolu 06 celního sazebníku, tj. cibule, hlízy, živé rostliny (okrasné rostliny a školkařské výpěstky, sadbu zeleniny, jahodníku a květin apod.) a květinářské produkty.

Evropská komise je tak oprávněna v rámci regulace SOT s květinami a živými rostlinami:

- pomoci přizpůsobit zásobování podle požadavků trhu přijetím opatření
 - zvyšujících a zajišťujících kvalitu trhu;
 - lépe organizujících vlastní produkci, zpracování a marketing;
 - usnadňujících sledování vývoje cen;
 - umožňujících zavedení krátko- a dlouhodobých předpovědí, založených na průměru produkce;
- požadovat licence na dovoz určitých produktů, jako nástroje řízení trhu;
- ročně stanovit (před obchodní sezónou) jednu nebo více minimálních cen pro komodity pod KN kódem 060110 pro vývoz do třetích zemí; v tomto případě pak tyto produkty smí být vyváženy pouze za tuto minimální cenu nebo cenu vyšší.

V rámci umožnění růstu trhu a zároveň snížení administrativní zátěže zemědělců společně se zjednodušením a zprůhledněním pravidel EU zrušila obchodní normy pro živé rostliny, používané od roku 1968.

Základní nařízením pro SOT je **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013**, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a kterým se zrušují NR (EHS) č. 99/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, ve znění pozdějších předpisů.

Vnější obchodní politika EU

EU je celní uníí vytvořenou v souladu s pravidly WTO. EU má společný celní kodex a společný celní sazebník. Pro dovozce je celní sazebník v podobě tzv. **TARIC** (Integrovaný tarif Evropského společenství, vydávaný v souladu s nařízením Komise EHS č. 2658/87), elektronická podoba na adrese:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/ nebo na adrese www.celnisprava.cz/cz/aplikace a 1x ročně je vydávan v Úředním věstníku EU.

Česká republika jako členský stát EU participuje na **bilaterálních dohodách, které má EU uzavřeny s mimounijními zeměmi (tzv. třetími zeměmi)**. Formy těchto dohod jsou různé a postihují různé úseky a úroveň spolupráce. Většina z nich obsahuje část týkající se buď obchodu se zemědělskými a potravinářskými výrobky, nebo spolupráce v oblasti zemědělství. Nejčastějším typem dohod jsou **dohody asociační (AA)**, které zakládají přidružení (obvykle včetně vytvoření zóny volného obchodu – FTA) a jsou uzavírány se zeměmi, které buď hodlají vstoupit do EU, nebo chtějí mít s EU velmi úzké obchodní vztahy (např. Moldavsko, Gruzie, Srbsko, Ukrajina atd.).

Jednou z forem **dohod o volném obchodu (FTA)**, které poskytují preferenční obchodní koncese za účelem postupného uvolnění obchodu, jsou **dohody o volném obchodu (DCFTA)**, jejichž podoba v poslední době nabývá formy **prohloubené a komplexní dohody**.

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu je oblast Středomoří EUROMED (Maroko, Palestinská území, Tunisko, Jordánsko, Libanon, Egypt, Alžírsko, Izrael, Sýrie).

Neméně využívanou smluvní základnou pro spolupráci se zeměmi, kterým EU poskytuje různé formy pomoci za účelem jejich rozvoje, jsou **dohody o partnerství a spolupráci (PCA) a dohody o hospodářském partnerství (EPA)**. V rámci těchto dohod může EU poskytnout partnerským třetím zemím **autonomní obchodní preference (ATP)**, umožňující bezcelní přístup jejich zboží na unijní trh (např. Moldavsko, autonomní kvóty pro hroznové víno, jablka a švestky).

Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, tzn. se členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko.

Neméně důležitá z hlediska zemědělských komodit je dohoda o spolupráci se skupinou afrických, karibských a tichomořských rozvojových zemí (**ACP**). Významné jsou rovněž preferenční dohody s Tureckem, Izraelem, dále dohody s Čínou, Chile, Makedonií, Mexikem a Mongolskem.

S vyspělými mimoevropskými zeměmi, jako je Austrálie, Kanada, Japonsko, Korejská republika, Hongkong, Tchaj-wan, Nový Zéland, Singapur a USA, probíhá obchod EU na základě smluvních celních sazeb. Na některé vybrané zemědělské výrobky existují komoditní preferenční ujednání.

Pro úplnost je třeba zmínit, že za stanovených podmínek je možné partnerům poskytnout **jednostranné (autonomní) preference**, obvykle v podobě snížení, resp. odstranění celních sazeb. EU této možnosti využívá ve vztahu vůči rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím podle Všeobecného systému preferencí zemím západního Balkánu, zemím Východního Partnerství, 20 zámořským zemím a územím, s nimiž mají Dánsko, Francie, Velká Británie a Nizozemsko zvláštní vztahy.

Daňová politika

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Základní sazba daně je stanovena ve výši 21 % a snížené sazby ve výši 15 %. Kapitola 06 (živé dřeviny a jiné rostliny; cibule, kořeny a podobné; řezané květiny a okrasná zeleň) celního sazebníku je zařazena do skupiny podléhající snížené sazbě DPH, tj. 15 %, do stejné sazby je zařazena i kapitola 12 (olejná semena a olejnaté plody; různá zrna, semena a plody; průmyslové nebo léčivé rostliny; sláma a píce).

Dotační politika

Pro skupinu květin a školkařských výpěstků přicházejí v úvahu dotační programy, které lze v roce 2019 rozdělit do následujících skupin:

A) Národní podpory (STATE AID)

Dotační programy Ministerstva zemědělství v zemědělství a potravinářství

MZe vydává každoročně dokument, ve kterém stanoví své dotační programy a podmínky jejich poskytování. Pro rok 2019 byl dokument **Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2019** na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, schválen usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č. 429 z 24. schůze konané dne 21. prosince 2018.

Od roku 2020 administrace dotačních programů přechází plně do kompetence SZIF a to dle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (s výjimkou dotačního programu 6. Genetické zdroje). Žádosti se podávají prostřednictvím Portálu farmáře SZIF.

S touto změnou došlo také ke změně zákona č. 256/2000 Sb. o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a změny.

▪ **1.1. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách a podpora dopravy závlahové vody**

Účelem je zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele, vinných hroznů a školkařských výpěstků. Předmětem dotace je vybudování funkční kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách mimo území hl. města Prahy. Součástí investice musí být zařízení na měření spotřeby vody. U školek se dotace vztahuje na plochy určené k produkci školkařských výpěstků určených k výsadbě ovocných sadů, chmelnic, vinic a k produkci školkařských výpěstků okrasných školek. Podmínkou je, že příjemce dotace bude s předmětem dotace podnikat min. 7 let. Vegetační období školkařských výpěstků končí 30 dnů před termínem odlistění stanoveným vyhláškou č. 96/2018 Sb., o množitelských porostech.

Sazba dotace je do 72 000 Kč/ha vybudované kapkové závlahy.

V tomto dotačním programu v roce 2018 nebyly proplaceny žádné žádosti při sazbě 72 000 Kč/ha. V roce 2019 byl požadavek na 5 žádostí s výměrou 12,30 ha v hodnotě 883 440 Kč.

■ 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3. d. – podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, léčivých, aromatických a kořeninových rostlin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin. Podpora do výše 70 % prokázaných vyjmenovaných nákladů. Příjemce dotace musí vyjádřit svůj souhlas se zpřístupněním výsledků podporovaného programu pro veřejnost.

Podpora je poskytována dle článku 31 nařízení Komise (EU) č. 702/2014.

■ 9.A. b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Podporováno je vydávání publikací doporučených odrůd a souvisejících informací, poskytovaných pěstitelům zdarma, pořádání výstav pěstovaných rostlin, podpora pořádání seminářů a školení pro pěstitelskou veřejnost a podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin, které jsou následně publikovány. Žadatelem o podporu může být jen subjekt splňující kritéria malého a středního podniku ve smyslu Přílohy I nařízení Komise (EU) č. 702/2014. Podpora je poskytována na základě čl. 21 a čl. 24 nařízení Komise (EU) č. 702/2014.

Od roku 2018 je možné v rámci snížení byrokracie podat 1 žádost na více akcí v rámci stejného předmětu dotace.

V dotačním programu 9.A.b.1–3 bylo v roce 2018 v sektoru květinářství a školkařství proplaceno 28 žádostí v hodnotě 6,3 mil. Kč. V roce 2019 bylo proplaceno 17 žádostí v hodnotě 8,3 mil. Kč.

■ 9. F. Podpora poradenství v zemědělství

Účelem je konzultační a metodická pomoc zemědělským podnikům formou šíření informací o opatřeních Programu rozvoje venkova a o aktuálních problémech při realizaci společné zemědělské politiky; transfer výsledků výzkumu a vývoje do praxe.

Podpora je poskytována dle čl. 21. nařízení Komise (EU) č. 702/2014. Zejména jde o:

9.F.e. Podpora v oblasti zemědělství zaměřená na cílený přenos všeobecných informací na území ČR o realizaci společné zemědělské politiky v souladu s regionálními prioritami. Přenos informací mikro, malým a středním podnikům, působícím v odvětví zemědělské prvovýroby a zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh formou vstupních konzultací (telefonické, e-mailové, osobní), webových stránek, odborných/výukových materiálů, seminářů, workshopů a kurzů.

Výše dotace je do výše 100 % uznatelných nákladů souvisejících s předmětem dotace dle schváleného plánu činnosti na daný kalendářní rok (dále jen „plán činnosti“) předložených žadatelem.

- Minimální výše uznatelných předpokládaných nákladů stanovených v plánu činnosti je 1 000 000 Kč na žadatele.
- Maximální výše uznatelných předpokládaných nákladů stanovených v plánu činnosti je 11 500 000 Kč na žadatele.

9.F.i. Odborné konzultace k podpoře poradenství v zemědělství, zaměřená na odborné konzultace formou telefonického, elektronického, písemného či osobního kontaktu časově limitovaného (do 60 minut), které pomohou tazateli, tj. mikro, malým a středním podnikům, zodpovědět jednotlivý odborně zaměřený dotaz provozního charakteru. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

Výše podpory je odlišena dle daného subjektu:

- a) sazba do 450 000 Kč/žadatele, u něhož se na řešení výzkumných projektů podílí max. 30 zaměstnanců,
- b) sazba do 550 000 Kč/žadatele, u něhož se na řešení výzkumných projektů podílí min. 31 zaměstnanců.

Intenzita podpory:

- a) konzultace k odborným tématům: do výše 50 % způsobilých nákladů,
- b) konzultace k inovacím: do výše 100 % způsobilých nákladů (výše podpory na tyto poradenské a podpůrné služby poskytnutá v kterémkoli období tří let nepřesáhne 200 000 EUR na jeden podnik).

▪ **9. H. Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí**

Podpora marketingu a propagace vystavovatelů z České republiky, jejich výrobků, případně služeb na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí.

▪ **10. D. Podpora evropské integrace nevládních organizací**

Účelem je podpora vstupu, členství, zastoupení členství a činnost českých stavovských agrárních nevládních organizací (u členů řádných i přidružených) v mezinárodních nevládních organizacích (podpora rozvoje demokratické občanské společnosti), za které se z hlediska tohoto dotačního titulu pro rok 2019 považují: Konfederace mladých farmářů (CEJA), Evropská konfederace zemědělských producentů (COPA), Všeobecný výbor pro zemědělské družstevnictví EU (COGECA), FoodDrinkEurope, Konfederace evropských vlastníků lesů (CEPF), Evropská federace obecních lesů (FECOF), Evropská federace chovatelů ryb (FEAP), Evropská asociace lesních školek (EFNA), Evropská školkařská asociace (ENA), Asociace evropských regionů horských oblastí (EUROMONTANA), Sdružení evropských vinařských regionů (AREV), IFOAM EU Group, Mezinárodní asociace zahradnických producentů (AIPH), Organizace evropských vlastníků půdy (ELO), Farm Europe, Evropská komise, Evropský parlament, Evropský hospodářský a sociální výbor, Výbor regionů.

Pro rok 2020 je do seznamu doplněn: FLORINT a Association for Innovative Farming (AIF).

Výše podpory je fixní částka dle rozhodnutí MZe podle náročnosti začlenění do vyjmenovaných mezinárodních nevládních organizací. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

▪ **13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu**

Účelem dotace je zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků, respektive krmiv na evropském trhu, hlavně s ohledem na jakost, nezávadnost a dohledatelnost výrobků. Zabezpečení funkčnosti a účinnosti jakostních systémů (včetně Integrované prevence a omezování znečištění).

Dotaci lze poskytnout pro:

- a) modernizace výrobních zařízení,
- b) zavádění nových technologií,
- c) investice do technologií související s diverzifikací produkce provozovny o další nové výrobky,
- d) investice do technologií související se zásadní změnou výrobního postupu stávající provozovny,
- e) zlepšení a racionalizaci postupů zpracování zemědělských produktů,
- f) investice ke zlepšování a monitorování kvality potravinářských výrobků, resp. krmiv,
- g) zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí,
- h) zavádění technologií souvisejících s dohledatelností potravinářských výrobků, resp. krmiv.

B) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. (dále jen „PGRLF“) již od roku 1993 podporuje stávající, ale i začínající zemědělské podnikatele. Umožňuje obnovovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné a bez podpory PGRLF obtížně dostupné. Podporou pojištění se daří postupně zvyšovat stále nedostatečnou úroveň propojištěnosti v pojištění plodin a zvířat a tím do jisté míry eliminovat specifická rizika podnikání v zemědělském sektoru.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je v současné době subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby. Dalšími činnostmi PGRLF je finanční podpora pojištění plodin, hospodářských zvířat a lesních porostů, podpora ve formě úvěrů poskytovaných PGRLF na nákup nestátní zemědělské půdy nebo podpory sociálního zemědělství či podpora ve formě zajištění komerčních úvěrů. Aktuální informace o pravidlech pro poskytování podpor PGRLF jsou uvedeny na internetové stránce fondu: www.pgrlf.cz.

Vybrané programy PGRLF pro rok 2019:

Program Zemědělec

Cílem je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských prvovýrobců, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení, technologických celků, výstavby, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku či investic na nákup plemenných zvířat, přičemž podporovaná investice musí vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalšímu rozvinutí produkce podniku zemědělského prvovýrobce.

Program Podpora školkařských provozoven na pozemcích určených k plnění funkce lesa

Poskytování podpory ve formě subvence úroků z investičních úvěrů na nákup strojního zařízení a mechanizačních prostředků. Příjemci podpory mohou být podnikatelé, kteří jsou vedeni v evidenci dodavatelů reprodukčního materiálu, řadí se do kategorie mikropodniků, malých či středních podniků a svoji činnost realizují na pozemcích určených k plnění funkce lesa. Program je poskytován v režimu *de minimis* (= až 200 000 EUR na jeden podnik).

Program Zpracovatel

Program je určen podnikatelům, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů a dosahují požadované hranice příjmů ze zpracování zemědělské produkce. Podpora je poskytována ve formě subvence části úroků z úvěrů poskytnutých na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů. Program je poskytován v režimu *de minimis*.

Program Podpora nákupu půdy – snížení jistiny úvěru

Program určený na podporu nákupu nestátní zemědělské půdy, v rámci kterého je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených ke snížení jistiny úvěrů poskytnutých komerčními subjekty na nákup zemědělské půdy. Podpora bude poskytnuta až do výše limitu příslušného nařízení *de minimis*. Uvedená podpora může být poskytnuta i opakovaně. Program podpory je určen pro zemědělské podnikatele, kteří působí v oblasti zemědělské prvovýroby.

Program Podpora pojištění

Účelem podpory je částečná finanční kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění plodin a hospodářských zvířat s cílem dosažení vyšší propojištěnosti a snížení podnikatelských rizik v zemědělském sektoru.

Výše podpory:

- **v rozmezí od 35 % do 65 %** prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin pro Příslušný rok
- **v rozmezí od 10 % do 50 %** prokázaných uhrazených nákladů na pojištění ostatních plodin pro Příslušný rok

Pro účely poskytování finanční podpory se **speciálními plodinami**, jakožto předměty pojištění, rozumí zejména:

- trvalé kultury vč. školek, tj.
 - réva vinná,
 - chmel,
 - ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandloně, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny, jeřáb černý, jeřáb obecný, kaštanovník jedlý),
- jahody,
- brambory, cukrová řepa
- zelenina,
- okrasné rostliny vč. školek a léčivé, aromatické a kořeninové rostliny (LAKR),
- přadné rostliny (len a konopí),
- produkce trav a jetelovin pěstovaných na semeno.

Program Sociální zemědělství

Program podpory je určen zemědělskému prvovýrobcí, který umožní znevýhodněným osobám spolupodílet se na běžných (nebo zvláště vyčleněných) činnostech farmy, má uzavřené pracovní smlouvy s uvedenými osobami a uzavřenou smlouvu s registrovaným poskytovatelem sociálních služeb či sám je registrovaným poskytovatelem sociálních služeb. V rámci uvedeného programu jsou poskytovány úvěry PGRLF, a to úvěry jak investiční, tak úvěry provozní.

Program Zajištění úvěrů

V rámci programu podpory PGRLF ručí za investiční úvěry poskytnuté komerčními bankami. Příjemci podpory mohou být nejen podnikatelé, kteří se zabývají zemědělskou prvovýrobou a/nebo zpracováním zemědělských produktů, ale i podnikatelé zabývající se hospodařením v lesích nebo podnikatelé zabývající se zpracováním dřeva. Příjemcem podpory může být také podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem (pachtýřem) nebo vypůjčitelem lesa a hospodáří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo obec zabývající se činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Ručení může být také poskytnuto za bankovní úvěry určené na informační a propagační opatření na podporu zemědělských produktů a potravinářských výrobků ze zemědělských produktů na vnitřním trhu EU a/nebo ve třetích zemích. Jde o projekty, o kterých rozhodla EK a které jsou spolufinancovány z rozpočtu EU.

V souvislosti s přípravou otevření Fondu těžko pojistitelných rizik se připravují změny stávajících programů Podpora pojištění a Podpora pojištění produkce sadebního materiálu pěstovaného ve školkách. Nová pravidla pro poskytování podpory budou zveřejněna, jakmile bude schválena jejich finální podoba, o které bude PGRLF mimo jiné informovat na svých internetových stránkách www.pgRLF.cz.

V souladu se Zásadami pro poskytování finanční podpory pojištění Podpurným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. poskytne PGRLF, a.s. finanční podporu žadateli, který má sjednanou pojistnou smlouvu s pojišťovnou, se kterou má PGRLF, a.s. uzavřenou smlouvu o spolupráci.

K 24. 6. 2019 smlouvu o spolupráci s PGRLF, a.s. uzavřela: Allianz pojišťovna, a.s., Česká pojišťovna, a.s., ČSOB Pojišťovna, a.s., Generali Pojišťovna a.s., Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s., Kooperativa pojišťovna, a.s., Österreichische Hagelversicherung – Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit, organizační složka (Agra pojišťovna), Direct pojišťovna, a.s.

C) Přímé platby

Přímé platby zaujímají největší podíl vyplacených finančních prostředků určených na dotace v zemědělství, jejich poskytování probíhá podle pravidel Společné zemědělské politiky EU. Přímé platby jsou pro období 2015–2020 zaměřeny především na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu ozelenění (Greening), generační obměnu na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce a na podporu odvětví nebo regionů, které čelí určitým obtížím či jsou velmi důležité z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska. Základními podmínkami pro získání dotace je, aby byl žadatel zemědělským podnikatelem, aktivním zemědělcem a obhospodařoval zemědělskou půdu, která je na něho evidovaná v registru zemědělské půdy LPIS podle uživatelských vztahů.

Od 1. 1. 2009 je v České republice vyplacení přímých podpor a dalších vybraných dotací (některé podpory PRV a společné organizace trhu s vínem) „podmíněno“ dodržováním vybraných legislativních předpisů. **Kontrola podmíněnosti (CC - Cross Compliance)** zahrnuje dvě části – standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (DZES, dříve GAEC) a povinné požadavky na hospodaření (PPH, dříve SMR). V případě, že žadatel o dotace tyto podmínky nedodrží, může mu být snížena nebo, v nejkrajnějším případě, neposkytnuta výplata vybraných využívaných dotací. Plnění standardů a požadavků je ověřováno kontrolou plnění tzv. kontrolovaných požadavků.

Vícesložková přímá platba (SAPS, ozelenění, a platba pro mladé zemědělce dobrovolná podpora vázaná na produkci VCS, přechodná vnitrostátní podpora PVP)

Reformovaná SZP obsahuje řadu nových prvků, které dosud nebyly v oblasti přímých plateb aplikovány (např. kritérium aktivního zemědělce, které má za cíl poskytnout platby pouze těm zemědělcům, kteří zemědělské činnosti opravdu vykonávají) a současně mění dosavadní charakter přímých plateb z jednotné platby SAPS na platbu vícesložkovou, složenou z:

- **jednotné platby na plochu zemědělské půdy (SAPS)**, která bude i nadále do roku 2020 tvořit největší složku – necelých 55 % z celkové obálky na přímé platby,
- **platby na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (ozelenění neboli greening)** – 30 % obálky,
- **dobrovolné podpory vázané na produkci poskytované citlivým sektorům** – tzv. VCS – 15 % obálky,
- **platby pro mladé zemědělce** – 0,9 % obálky
- z národního rozpočtu může ČR až do roku 2020 také vyplácet **přechodnou vnitrostátní podporu (PVP)**, která navazuje na dříve poskytované národní doplňkové platby (TOP-UP).

Obálka na přímé platby pro rok 2017–2019 v mld. Kč

Rok	2017	2018	2019
SAPS	11,9	12	12
Greening	6,6	6,6	6,6
VCS	3,3	3,3	3,3
Mladý zemědělec	0,07	0,19	0,19
Celková obálka	21,8	22,2	22,2

Pramen: MZe

Žádost o poskytnutí podpory je podávána v elektronické podobě v rámci tzv. **Jednotné žádosti (JŽ)** na webových stránkách SZIF prostřednictvím Portálu Farmáře, a to do 15. května příslušného kalendářního roku. Tento portál nabízí možnosti, které mají žadatelům o dotace především zjednodušit a zrychlit provádění některých úkonů spojených s JŽ.

Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

Konkrétní podmínky poskytnutí této platby jsou uvedeny v NV č. 50/2015 Sb. Žadatel o tuto platbu musí být od roku 2015 aktivním zemědělcem podle čl. 9 NEPR (EU) č. 1307/2013 a současně zemědělským podnikatelem ve smyslu § 2e – 2ha zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Další důležitou podmínkou je dodržení minimální výměry, která činí v součtu všech dílů půdních bloků (DPB) v žádosti nejméně 1 ha. Dotčené DPB musí být vedeny na žadatele v Evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS) nejméně od data podání žádosti do 31. srpna kalendářního roku, ve kterém žádá o platbu.

Poskytnutí SAPS je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (SMR), které dohromady tvoří podmínky podmíněnosti CC.

Tato platba je poskytována výhradně z rozpočtu EU.

Srovnání obálků a sazeb SAPS v letech 2006–2019

Rok	Nařízení vlády	Úroveň plateb EU-15	Obálka SAPS (mil. EUR)	Sazba (EUR/ha)	Směnný kurz (CZK/EUR)	Sazba (CZK/ha)
2006	144/2005	35 %	310,457	88,89	28,32	2 517,80
2007	47/2007	40 %	355,384	101,40	27,53	2 791,50
2008	47/2007	50 %	437,762	124,16	24,66	3 072,20
2009	47/2007	60 %	517,895	147,43	25,16	3 710,00
2010	47/2007	70 %	581,177	165,07	24,60	4 060,80
2011	47/2007	80 %	667,365	189,32	24,75	4 686,50
2012	47/2007	90 %	755,659	214,28	25,14	5 387,30
2013	47/2007	100 %	832,828	235,86	25,73	6 068,88
2014	47/2007	100 %	773,751	218,08	27,50	5 997,23
2015	50/2015	100 %	462,980*	130,35	27,19	3 543,91
2016	50/2015	100 %	461,694	130,07	27,02	3 514,54
2017	50/2015	100 %	461,017	130,01	25,98	3 377,73
2018	50/2015	100 %	472,217	131,67	25,731	3 388,15
2019 - SAPS	50/2015	100 %	472,211	131,47	25,731	3 394,11
2015	50/2015	100 %	253,456*	71,49	27,19	1 943,62
2016	50/2015	100 %	253,212	71,35	27,02	1 928,43
2017	50/2015	100 %	252,960	71,34	25,98	1 853,35
2018	50/2015	100 %	258,512	72,96	25,731	1 877,38
2019 - Greening	50/2015	100 %	258,509	72,99	25,731	1 884,30

Pramen: MZe

Poznámka: * Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 160/2015

Platba pro mladé zemědělce (MZ)

Podpora je určena mladým zemědělcům (do věku 40 let), kteří začínají podnikat v zemědělství, ať již jako fyzická nebo právnická osoba. Cílem podpory je usnadnit založení zemědělského podniku a jeho rozvoj v počátečních letech podnikání. Vyplácena je formou příplatku k opatření SAPS. Poskytnutí platby pro MZ upravuje nařízení 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Sazba pro rok 2018 byla stanovena na 1 694,08 Kč/ha a v roce 2019 na 1 697,06 Kč/ha.

Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy pro příznivé klima a životní prostředí (ozelenění, GREENING)

Cílem je podpořit zemědělské postupy se zaměřením na oblasti klimatu a životního prostředí, snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. Jako základní postupy byly vymezeny **dodržování diverzifikace plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu** (Ecological Focus Area - EFA).

ČR využila téměř kompletní škálu možných prvků EFA, a to v zájmu minimalizovat negativní dopady nových povinností na konkurenceschopnost zemědělských podniků. Jako plochu využívanou v ekologickém zájmu lze v ČR považovat:

- úhor, tj. zemědělskou půdu ležící ladem;
- souvrat;
- krajinné prvky;
- plochy s rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích;
- zalesněnou půdu dle čl. 46 odst. 2 písm. h) nařízení EU č. 1307/2013;
- plochy s meziplošinami;
- plochy s plodinami, které vážou dusík.

Podpora je vyplácena formou příplatku k opatření SAPS.

Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)

ČR dlouhodobě podporuje citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby v rámci přímých plateb. Mechanismus VCS umožňuje podporu vázat na skutečnou aktuální produkci, nikoliv historické údaje, a je u něj tedy zaručeno, že podpora bude alokována tzv. „živým producentům“.

Pro období 2015–2020 finanční prostředky v celkové výši 15 % roční obálky na přímé platby (průměrná roční částka cca 3,4 mld. Kč) směřují na podporu:

- brambor určených pro výrobu škrobu,
- konzumních brambor,
- chmele,
- ovocných druhů s velmi vysokou pracností,
- ovocných druhů s vysokou pracností,
- zeleninových druhů s velmi vysokou pracností,
- zeleninových druhů s vysokou pracností,
- cukrové řepy,
- bílkovinných plodin podmíněné chovem hospodářských zvířat,
- chov telete masného typu,
- krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka,
- bahnice nebo kozy.

Přechodné vnitrostátní podpory (PVP)

Reforma SZP umožňovala členským státům (včetně ČR) poskytovat PVP i v letech 2015–2020. PVP jsou nástupci národních doplňkových plateb Top-Up, které byly poskytovány v letech 2005–2012. Jsou to doplňkové platby poskytované k SAPS, které jsou plně hrazeny z rozpočtu ČR. Maximální výše podpory byla 75 % v roce 2015, 70 % v roce 2016, 65 % v roce 2017, 60 % v roce 2018, 55 % v roce 2019 a 50 % pro rok 2020. Podrobné podmínky pro poskytování PVP jsou uvedeny v nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám.

D) Program rozvoje venkova 2014–2020

V programovém období 2014–2020 je Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, ze kterého je spolufinancován Program rozvoje venkova (PRV), součástí nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 o společných ustanoveních ohledně Evropských strukturálních a investičních fondů („nařízení k ESIF“).

Jako součást nařízení k ESIF by měla politika rozvoje venkova přispívat ke konkurenceschopnosti zemědělství, udržitelnému řízení přírodních zdrojů, k opatřením v oblasti klimatu a k vyváženému územnímu rozvoji venkovských oblastí.

V souladu se strategií Evropa 2020 jsou tyto obecné cíle podpory pro rozvoj venkova na období 2014–2020 podrobněji vyjádřeny prostřednictvím šesti priorit platných pro celou EU. Každé opatření z nabídky nařízení k rozvoji venkova může přispívat k cílům několika priorit.

Operace 4.1.1. Investice do zemědělských podniků

Dotace z této operace mohou čerpat všichni zemědělské podnikatelé na projekt od 100 tis. Kč do 150 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Základní míra dotace je 40 %, tuto hranici je možné navýšit o 10 % u mladých začínajících zemědělců, u žadatelů hospodařících ve znevýhodněných (LFA) oblastech o dalších 10 %. Maximální míra dotace je tedy 60 %.

Operace je rozdělena na záměry podle jednotlivých sektorů, podle velikosti projektů a podle velikosti obhospodařované půdy. Je tak možné čerpat z těchto záměrů:

- b) rostlinná výroba – projekty do 1 000 000 Kč, u žadatelů, kteří hospodaří na max. 150 ha,
- g) rostlinná výroba – projekty do 5 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy),
- l) rostlinná výroba – projekt nad 5 000 000 Kč do 150 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy).

Operace 4.2.1. Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů – 40 % dotace na investice do potřebných technologií, strojů i staveb.

Operace 6.1.1. Zahájení činnosti mladých zemědělců

Podpora je určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let (včetně), které nepodnikají déle než 2 roky. Dotace se poskytuje na realizaci podnikatelského plánu ve výši 45 tis. €, což činí cca 1,2 mil. Kč.

E) Dotační programy Ministerstva zemědělství ve vodním hospodářství

■ Program 129 310 – Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa

Cílem programu 129 310 je podpora obnovy a budování závlahového detailu (tj. koncových částí závlahových systémů), modernizace závlahových zařízení a zefektivnění provozu stávajících závlahových soustav.

Implementací programu by mělo být dosaženo snížení potřeby vody na závlahy, energetické i personální náročnosti provozu závlahových soustav, větší flexibility závlahových systémů při plnění rozdílných požadavků na závlahové systémy a snížení celkové spotřeby vody na závlahovou dávku.

Normy jakosti a požadavky na rozmnožovací materiál

Požadavky na rozmnožovací materiál ovocných a okrasných rodů a druhů vymezuje následující legislativa:

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu.

Vyhláška č. 96/2018 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu.

Zákon akceptuje a zapracovává příslušné právní předpisy a požadavky Evropské unie, které jsou prakticky všechny charakteru směrnice, což znamená, že musí být zapracovány do národních zákonů. Zákon dále umožňuje vykonávat a zajistit dozor nad dodržováním povinností, které jsou vyžadovány pro uvádění do oběhu rozmnožovacího materiálu hlavních zemědělských plodin, a to povinnou národní registraci odrůd těchto zemědělských plodin (platí pro ovocné druhy) a jejichž výčet je uveden v „Druhovém seznamu“ zákona.

Vyhláška rovněž zapracovává příslušné předpisy EU a dále upravuje podrobnosti o uznávání množitelského materiálu. Vedením registru množitelských porostů a množitelských materiálů (registr školek) je pověřen ÚKZÚZ na základě zákona 219/2003 Sb.

Registr školek byl zprovozněn v roce 2005 a jeho předmětem je vedení údajů o podaných žádostech o uznání u rozmnožovacího materiálu chmele, révy a ovocných druhů a údaje o rozsahu výroby konformního rozmnožovacího materiálu. V registru školek jsou též evidovány údaje o výsledku uznávání a kontroly výroby konformního materiálu ovocných rostlin a rozmnožovacího materiálu okrasných druhů.

Seznam předpisů EU i ČR a další informace lze nalézt na stránkách ÚKZUZ www.ukzuz.cz v sekci Trvalé kultury, Legislativa.

Kvalita výpěstků okrasných rostlin v ČR je stanovena školkařskou normou, která je zaměřena na výpěstky okrasných dřevin v celém pěstovaném sortimentu a podchycuje u jednotlivých skupin dřevin jejich doporučené velikosti a tvary s ohledem na možné technologie pěstování.

Právní předpisy ČR vztahující se k sektoru

Následující přehled právních předpisů zahrnuje výběr právních předpisů týkajících se komodity okrasné rostliny a školkařství:

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor, ve znění 126/2018 Sb., 292/2018 Sb.,

76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 236/2016 Sb., 18/2017 Sb., 49/2017 Sb., 29/2018 Sb., 43/2018 Sb., 57/2019 Sb., 332/2019 Sb.,

75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně - klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV 113/2015 Sb., 63/2016 Sb., 236/2016 Sb., 47/2017 Sb., 49/2017 Sb., 315/2017 Sb., 28/2018 Sb., 43/2018 Sb., 59/2019 Sb., 351/2019 Sb.,

72/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, ve znění 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 49/2017 Sb., 43/2018 Sb.,

- 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění 113/2015 Sb., 185/2015 Sb., 61/2016 Sb., 236/2016 Sb., 61/2016 Sb., 423/2016 Sb., 48/2017 Sb., 49/2017 Sb., 427/2017 Sb., 43/2018 Sb., 293/2018 Sb., 350/2019 Sb.,
- 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů (druhy zemědělské kultury), ve znění pozdějších předpisů,
- 478/2009 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na ovoce a zeleninu a výrobky z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve vzdělávacích zařízeních, ve znění pozdějších předpisů,
- 83/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a některých podpor PRV, a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 480/2009 Sb., zákona č. 179/2014 Sb.,
- 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění pozdějších předpisů,
- 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů,
- 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů,
- 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění pozdějších předpisů,
- 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků, pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění NV č. 83/2009 Sb., 480/2009 Sb., 369/2010 Sb., 448/2012 Sb., 400/2013 Sb., 308/2014 Sb., 50/2015 Sb., 49/2017 Sb.,
- 257/2006 Sb., kterým se mění NV č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky, ve znění NV č. 99/2005 Sb.,
- 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti u zemědělského podnikatele, ve znění NV č. 512/2006 Sb., 96/2008 Sb.
- 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů,
- 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění NV č. 121/2005 Sb., 510/2005 Sb., 512/2006 Sb.,
- 159/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek poskytování a propadnutí záruk pro zemědělské výrobky,
- 505/2000 Sb., o stanovení podpůrných programů k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, ve znění NV č. 500/2001 Sb. a 203/2004 Sb.

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin (dále jen zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

▪ prováděcí předpisy:

- 331/2017 Sb. o stanovení dalších odrůd ovocných druhů s úředně uznaným popisem, které se považují za zapsané do Státní odrůdové knihy,
- 129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění pozdějších předpisů,

61/2011 Sb., o požadavcích na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění vyhl. č. 410/2013 Sb. 3/2018 Sb.,

378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění vyhl. č. 42/2014 Sb. a 3/2018 Sb.

332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění vyhl. č. 95/2018 Sb.,

96/2018 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu,

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zák. č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin (ruší vyhl. č. 327/2004 Sb. a 33/2012 Sb.), ve znění pozdějších předpisů,

207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhl. č. 384/2011 Sb. (ruší vyhl. 334/2004 Sb. a 147/2009 Sb.),

206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky (ruší vyhl. č. 333/2004 Sb.), ve znění vyhl. č. 17/2018 Sb.,

205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin,

132/2018 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 359/2019 Sb.,

215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlečení a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

437/2016 Sb. o podmínkách použití kalů na zemědělské půdě a změně vyhl. č. 383/200 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady a změně vyhl. č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady a o změně vyhl. č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhl. č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (vyhláška o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady), ve změně vyhl. č. 305/2019 Sb.,

94/2016 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, ve znění vyhl. č. 199/2019 Sb.,

383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 156/1998 Sb., zákon o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění vyhl. č. 131/2014 Sb. a 229/2017 Sb.,

257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě,

474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva ve znění pozdějších předpisů,

275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd a zjišťování půdních vlastností lesních pozemků ve znění vyhl. č. 477/2000 Sb., 400/2004 Sb. a 335/2017 Sb.,

273/1998 Sb., o odběrech a chemických rozborech vzorků hnojiv ve znění vyhl. č. 475/2000 Sb.

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

641/2004 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence obalů a ohlašování údajů z této evidence, ve znění vyhl. č. 400/2017 Sb.,

116/2002 Sb., o způsobu označování vratných zálohovaných obalů,

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejich zneužití, ve znění pozdějších předpisů,

Vyhláška č. 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů,

Vyhláška č. 432/2005 Sb., o stanovení podmínky a způsobu poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením zemědělského hospodaření, vzor a náležitosti uplatnění nároku.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů.

▪ prováděcí předpisy:

441/2013 Sb. k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), změna vyhl. č. 199/2014 Sb., 345/2015 Sb., 53/2016 Sb., 443/2016 Sb., 457/2017 Sb., 188/2019.,

Zákon č. 223/2016 Sb., o prodejní době, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 245/2000 Sb., o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu, ve znění pozdějších předpisů.

Zapojení ČR do mezinárodní spolupráce a obchodu

Členem **Mezinárodní organizace zahradnických producentů AIPH** (International Organization of Horticultural Producers) je Svaz květinářů a floristů ČR. Organizace AIPH vznikla v r. 1948 v Curychu a je světovou asociací pro celé okrasné zahradnictví, jejími členy jsou všechny zahradnické vyspělé země světa. Tato organizace soustřeďuje a poskytuje široké spektrum informací z oblasti zahradnické produkce, mezinárodního obchodu, legislativy, normotvorné činnosti apod.

Školkařský svaz OU ČR je prostřednictvím Ovocnářské unie ČR (OU ČR) přímo zastoupen ve výboru **COPA-COGECA** pro ovoce a zeleninu, kde je diskutována i legislativa ve vztahu k rozmnožovacímu materiálu, povolování a množení odrůd v rámci EU.

Členem **FLORINTU** (International Florist Organisation) je Svaz květinářů a floristů ČR. FLORINT byl založen v roce 1956 pod názvem European Federation of Professional Florists Associations a v současné době sdružuje národní floristické asociace z 20 evropských zemí.

Zahradnická fakulta Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity Brno v Lednici na Moravě je členem **Mezinárodní společnosti pro zahradnické vědy ISHS** (International Society for Horticultural Science).

ČR je členem řady dalších mezinárodních vládních i nevládních organizací a aktivit. K nejvýznamnějším patří **FAO** (Food and Agriculture Organization of the United Nations), **UPOV** (International Union for the Protection of New Varieties of Plants), **ISO** (International Organization for Standardization – Mezinárodní organizace pro standardizaci), **IPPC** (International Plant Protection Convention – Mezinárodní úmluva na ochranu rostlin) a nevládní **IUFRO** (The Global Network for Forest Science Cooperation). ČR rovněž přijala a respektuje řadu mezinárodních úmluv, např. úmluvu o mezinárodním obchodě s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin **CITES** (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora).

Pro naše semenářství je nejvýznamnější členství a aktivity v organizacích **ISTA** (International Seed Testing Association) a **OECD** (Organisation for Economic Cooperation and Development). V nich je ČR zastoupena pro oblast semenářské kontroly, pověřenou státní organizací pro kontrolu kvality i množství vyvážených a dovážených osiv je ÚKZÚZ. Mezinárodní obchod s osivy je u většiny polních plodin podmíněn vystavením certifikátů obou organizací. U některých skupin plodin jsou výjimky, např. certifikace podle OECD není uplatňována u zeleniny a květin. Existují však velmi úzké vztahy a souvislosti činností těchto organizací ve prospěch záruk jakosti obchodovaného zboží.

Českomoravská šlechtitelská a semenářská asociace (ČMŠSA) je členem **ISF** (International Seed Federation). ISF je organizace zabývající se odrůdami a mezinárodním obchodem s osivy a sadbou.

Spolupráce odborné praxe a státní správy

Poradní sbor ředitele odboru rostlinných komodit Ministerstva zemědělství pro okrasné zahradnictví a školkařství

V rámci koordinace činnosti MZe, odborné praxe a odborného školství v oblasti okrasného zahradnictví byl v prosinci 2004 v souladu se souhlasem náměstka ministra zemědělství – komoditní sekce ustanoven Poradní sbor ředitele odboru rostlinných komodit MZe pro okrasné zahradnictví a školkařství (dále jen poradní sbor). Poradní sbor navázal na činnost Rezortní komoditní rady pro speciální plodiny, jejíž činnost byla ukončena na začátku roku 2004 v souvislosti se změnami při vstupu ČR do EU.

Členy poradního sboru jsou představitelé odborných svazů a odbytových organizací sektoru, zástupci výzkumných organizací, odborného školství a zodpovědní pracovníci orgánů státní správy. Poradní sbor se schází příležitostně a předmětem jeho činnosti je řešení aktuálních problémů okrasného zahradnictví.

Od roku 2020 bude poradní sbor nahrazen „Pracovními skupinami“, které se budou scházet dle potřeby.

ČÁST B – KVĚTINÁŘSTVÍ A ŠKOLKAŘSTVÍ VE SVĚTĚ A V EU

Nejúplnějším obrázkem o světovém květinářství a okrasném školkařství poskytuje ročenka Mezinárodní asociace zahradnických producentů (International Association of Horticultural Producers – AIPH). Protože nevychází z přesných statistických šetření, není zcela přesná, ale přesto podchycuje vývojové trendy oboru. Ročenka se zpracovává z dat zaslaných jednotlivými členskými organizacemi a je tedy každoročně novelizována. Jiné přesnější údaje ale ve světě neexistují. Česká republika je v asociaci zastoupena Svazem květinářů a floristů. Další informace lze nalézt v přehledu, zveřejňovaném Evropskou komisí – Ředitelství pro zemědělství, který lze nalézt na internetových stránkách www.ec.europa.eu EK v sekci Zemědělství.

Uvedená data za sektor květinářství a školkařství ve světě, jsou v této Situační a výhledové zprávě uváděny do roku 2016, aktuálnější data nejsou k dispozici.

Květinářství a školkařství ve světě

Celosvětová produkce okrasného zahradnictví se dlouhodobě mírně zvyšuje. Plochy květinářské produkce činí podle AIPH 650 tis. ha a plochy okrasných školek 1 110 tis. ha. Největším producentem okrasných rostlin je dle AIPH Čína. Dalšími významnými producenty jsou USA, Nizozemsko a Japonsko. V EU se vyprodukuje asi 1/3 světové produkce květin a asi 40 % světové produkce okrasných dřevin.

Produkce a plochy pěstování květin a okrasných rostlin ve světě

	Květinářství				Školkařství		
	Produkce (mil. EUR)	Plocha (tis. ha)	Kryté plochy (ha)	Počet firem	Produkce (mil. EUR)	Plocha (tis. ha)	Počet firem
Svět*	35 500	650,0	-	330 000	29 000	1 110,0	77 000
Evropa*	11 000	60,0	-	35 000	10 500	115,0	22 000
Afrika*	1 000	18,0	-	-	-	0,0	-
z toho:							
Izrael	-	2,7	1 748	-	-	0,0	-
Střední východ	-	6,2	-	-	-	0,0	-
Keňa	610	4,0	-	-	-	0,0	-
Etiopie	173	1,4	-	-	-	0,0	-
Asie*	15 000	480,0	-	150 000	-	0,0	-
z toho:							
Čína	6 598	170,3	-	79 512	8 859	770,0	-
Japonsko	2 688	16,8	10 190	27 063	924	10,2	28 256
korea	-	2,3	-	9 450	-	0,0	-
Severní Amerika*	5 500	30,2	-	28 700	-	0,0	-
z toho:							
USA	4 434	29,4	21 294	26 884	3 844	166,1	20 650
Jižní Amerika*	3 000	49,0	-	18 000	-	0,0	-
z toho:							
Brazílie	1 770	15,0	-	8 248	-	0,0	-
Kolumbie	1 186	6,8	-	-	-	0,0	-
Ekvádor	725	8,5	6 609	-	-	0,0	-

Pramen: AIPH

Poznámka: * odhady; jednotlivé údaje představují poslední získatelná data z let 2011–2016

Květinářství a školkařství v EU

V zemích EU se vyprodukuje květiny a školkařské výpěstky v hodnotě přes 20 mld. EUR ročně a v posledních letech se příliš nemění. Důvodem je nasycenost evropského trhu a omezené možnosti dopravy na větší vzdálenosti. Obdobně jako produkce stagnují i produkční plochy. V roce 2016 byly v EU květiny a školkařské výpěstky pěstovány na 186 tis. ha. Největším pěstitelem květin a školkařských výpěstků je dlouhodobě Nizozemsko, kde se ročně vypěstuje téměř třetina produkce celé EU. Mezi další největší producenty členské státy EU patří tradičně Francie, Itálie, Německo a Španělsko. Značný růst pěstitelských ploch a produkce vykazují v posledních letech Španělsko, Velká Británie a Rakousko, v ostatních zemích pak produkce květin a školkařských výpěstků vykazuje setrvalý stav nebo mírně klesá, jako např. v některých tradičních zahradnických zemích – Belgii, Dánsku, Rumunsku.

Saldo zahraničního obchodu EU se třetími zeměmi s produkty květinářství a školkařství se pohybuje v kladných hodnotách. Jedinou skupinou se zápornou bilancí jsou čerstvé řezané květiny a zeřeň.

Saldo zahraničního obchodu EU s květinami a školkařskými výpěstky (v mil. EUR)

Kategorie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Index 2016/15
Řezané květiny a zeřeň	-608,3	-567,8	-484,2	-592,3	-640,9	-648,1	1,1
Kontejněrovane a hrkované rostliny	225,1	288,2	296,6	260,3	256,1	297,9	16,6
Školkařské výpěstky ovocné a okrasné	176,0	208,1	227,0	215,4	232,5	231,7	-0,3
Cibule a hlízy	397,0	410,2	405,0	403,5	451,7	454,5	0,6
CELKEM SALDO	189,8	338,8	444,4	286,9	299,4	336,0	12,4

Pramen: Pracovní dokument EK – DG AGRI, EUROSTAT COMEXT

Květinářství v EU

V celé Evropě se ročně produkuje asi 1/3 světové produkce květin, z toho na země EU připadá 90 %. V posledních letech se diferencuje vývoj objemu produkce i pěstebních ploch. Produkce některých států roste – Nizozemsko, Francie, Portugalsko, Švédsko, v některých klesá – Belgie, Dánsko, Itálie, Německo, Španělsko. Snižuje se počet podniků produkujících okrasné rostliny, zvláště ve státech s vysokou produkcí. Z ekonomických důvodů to lze považovat za příznak koncentrace výroby – větší podniky jsou ekonomicky stabilnější.

Hodnota produkce a počet výrobních podniků v sektoru květinářství

	2015		2016		2017	
	hodnota produkce v mil. €	počet podniků	hodnota produkce v mil. €	počet podniků	hodnota produkce v mil. €	počet podniků
Celkem svět	35 000	300 000	35 500	300 000	35 500	300 000
Celkem Evropa	10 000	35 000	11 000	35 000	11 000	35 000
z toho:						
Belgie	200	737	193	737	186	640
ČR	74,5	1 000	76,2	1 000	78	1 000
Dánsko	402	401	378	401	359	365
Finsko	87	603	86	526	91	499
Francie	968	7 234	970	7 234	1 004	7 234
Itálie	1 202	14 093	1 146	14 093	1 125	14 093
Irsko	28	133	31	133	33	133

	2015		2016		2017	
	hodnota produkce v mil. €	počet podniků	hodnota produkce v mil. €	počet podniků	hodnota produkce v mil. €	počet podniků
Nizozemsko	2 342	3 640	2 373	3 330	2 439	3 130
Německo	1 156	4 449	1 133	5 060	1 108	3 668
Norsko	28	402	26	402	25	402
Polsko	793	-	526	-	526	-
Portugalsko	169	-	194	-	196	-
Rakousko	198	624	182	624	197	624
Španělsko	967	-	1 032	-	698	-
Švédsko	138	579	139	579	141	579
Švýcarsko	309	355	329	347	301	345
Velká Británie	-	-	1 467	-	1 541	-

Pramen: Ročenka AIPH – zpracoval Svaz květinářů a floristů ČR

Přehled pěstebních ploch květin a hrnkových rostlin (ha)

Země	2015			2016			2017		
	krytá plocha	venkovní plocha	celkem	krytá plocha	venkovní plocha	celkem	krytá plocha	venkovní plocha	celkem
Celkem svět*	cca 650 000			cca 650 000			cca 650 000		
Celkem Evropa *	60 000			60 000			60 000		
Belgie	417	677	1 094	398	621	1 019	386	728	1 114
ČR	130	600	730	130	600	730	130	610	740
Dánsko	282	-	282	282	-	282	282	-	282
Finsko	123	91	214	121	90	211	121	93	214
Francie	-	-	6 446	-	-	6 520	-	-	6 510
Itálie	5 443	7 282	12 724	5 443	7 282	12 724	5 443	7 282	12 724
Irsko	-	-	415	-	-	415	-	-	415
Nizozemsko*	3 920	2 800	7 301	3 815	2 755	6 570	3 592	3 108	6 700
Německo	1 848	4 893	6 720	1 724	5 583	7 307	1 709	1 885	6 588
Norsko	113	-	113	113	-	113	113	-	113
Polsko	1 615	3 840	5 455	1 615	3 845	5 460	1 615	3 845	5 460
Portugalsko	610	1 090	1 700	610	1 090	1 700	610	1 090	1 700
Rakousko	2 336	4 742	7 083	2 336	3 961	6 297	176	173	349
Řecko									
Španělsko	2 336	4 742	7 083	2 336	3 961	6 297	2 167	4 277	6 444
Švédsko	155	32	187	155	32	187	226	131	357
Švýcarsko	190	-	190	183	-	183	166	-	166
Velká Británie	529	6 800	7 329	522	5 800	6 322	522	5 800	6 355

Pramen: Ročenka AIPH – zpracoval Svaz květinářů a floristů ČR

Poznámka: * odhad

Obraty na květinových burzách vybraných evropských zemí (v mil. €)

Burza	Země	2013	2014	2015	2016	2017
Flora Holland (od 2007)	Nizozemsko	4 350	4 537	4 465	4 633	4 687
Landgard	Německo	1 216	1 170	1 139	1 181	1 228
Plantion (od 2007)	Nizozemsko	88	88	92	100	102
New Covent Garden (trh s květinami) ¹⁾	Velká Británie	54	63	77	67	-
Veiling Rhein-Maas	Německo	316	335	350	364	364

Pramen: Flora Culture international, květen 2015, Royal FloraHolland, Landgard, ročenka ALPH 2018 – zpracoval Svaz květinářů a floristů ČR
Poznámka: ¹⁾ 2015: období od dubna 2015 do března 2016, 2016: období od dubna 2016 do března 2017

Školkařství v EU

Školkařství okrasných druhů se v EU v současnosti potýká s přetlakem vypěstovaného materiálu, což má za následek pokles jejich cen na trhu. Na druhé straně jsou v důsledku globalizace obchodu se školkařskými výpěstky kladeny stále vyšší požadavky na kvalitu výpěstků. Tuzemští školkaři prostřednictvím Svazu školkařů ČR spolupracují se zahraničními školkařskými svazy. Aktuálně řešenou otázkou je především odlišný přístup okolních zemí k problematice přípravků na ochranu rostlin v tzv. minoritních indikacích a sjednocení názvosloví rostlin. Právě pro potřeby sjednocení názvosloví rostlin, které umožňuje jasné označení pěstovaného sortimentu, byl sestaven „List of Names of Woody Plants“ – Seznam názvů ovocných a okrasných dřevin a „List of Names of Perennials“ – Seznam názvů trvalek. Tyto seznamy platného názvosloví umožňují sjednocení názvosloví rostlin jak na regionálních, tak mezinárodních úrovních pro potřeby školkařské produkce a obchodu. Oba zmíněné seznamy názvů byly následně uznány ENA (European Nursery Association – Evropská školkařská asociace) jako standard názvosloví pro školkařské výpěstky. Navíc Seznam názvů trvalek byl akceptován také ISU (Internationale Stauden Union – Mezinárodní trvalková unie) a PPA (Perennial Plant Association – Trvalková asociace v USA).

V řadě zemí EU je ovocné školkařství zaměřeno zejména na profesionální ovocnářství a produkce výpěstků pro hobby pěstitele či krajinu je značně omezená (širší sortimenty ovocných výpěstků pěstuje Německo a Rakousko a do jisté míry i Polsko a Slovensko).

Poptávka po výpěstcích pro profesionální ovocnářství se odvíjí podle situace na trhu. V posledních dvou letech byla produkce ovoce ve velké části EU negativně ovlivněna suchem a jarními mrazy a řada ovocnářských podniků i s ohledem na celkovou situaci na trhu s ovocem v EU (nadprodukce ovoce po zavedení ruského embarga na dovoz ovoce z EU do Ruska), je ve špatném ekonomickém stavu s nutností omezení či odložení investic.

V Evropě je ovocné školkařství nejvíce rozvinuto v Nizozemsku, Belgii, Francii, Itálii a v neposlední řadě také v Polsku. Ze zemí mimo EU velké množství výpěstků produkuje Srbsko a Bosna a Hercegovina. Přes nepříznivou situaci na trhu s ovocem v EU se v Polsku dále vysazují ovocné sady, řada evropských výpěstků se v souvislosti s ruským embargem vysazuje na území Kazachstánu a Kyrgystánu, ale ovocné plantáže jabloní se v souvislosti s rostoucí životní úrovní obyvatelstva vysazují též v Indii nebo Číně.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti není prozatím trh s ovocnými výpěstky zasažen plošnou krizí, i když se lokálně objevují problémy.

ČÁST C – KVĚTINÁŘSTVÍ A ŠKOLKAŘSTVÍ V ČR

Dle statistického zjišťování ČSÚ se po několika letech prosperity produkce sektoru okrasného zahradnictví a školkařství (tj. produkce školek okrasných, ovocných, révových a chmelových výpěstků) v roce 2018 opět mírně snížila (v porovnání s předchozím rokem) o 9,3 % na hodnotu 3,7 mld. Kč. Důvodem tohoto poklesu je extrémní nedostatek dešťových srážek a dlouholetá období tropických teplot. K největšímu poklesu došlo u produkce ovocných školkařů, a to o 22 % na hodnotu 0,5 mld. Kč, snížila se mezitím rovněž produkce okrasného zahradnictví (o 7,6 %).

Mírný pokles produkce byl zaznamenán i u školkařských výpěstků, které nebyly realizovány volně na trhu, ale byly použity k zakládání trvalých kultur, tj. ovocných sadů, vinohradů a chmelnic (výsadby kultur).

Vývoj sektoru okrasného zahradnictví a školkařství

Plodina, výrobek	Hodnotové množství (v mil. Kč)						Index 2018/17
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ CELKEM	128 232	136 734	128 516	132 970	133 466	135 682	101,7
ROSTLINNÁ PRODUKCE CELKEM	75 855	79 456	74 815	79 817	74 186	75 762	102,1
Sazenice a květiny	3 684	3 598	3 412	3 697	4 118	3 735	90,7
z toho:							
výpěstek ovocných školek	380	417	470	548	639	499	78,1
okrasné dřeviny a květiny	3 097	2 960	2 640	2 841	3 088	2 854	92,4
výsadby kultur	207	220	301	309	391	382	97,7

Pramen: ČSÚ

Ze statistického šetření ČSÚ vyplývá na druhé straně růst ploch sektoru. V roce 2018 byly květiny a školkařské produkty pěstovány na 2 567 ha, tj. meziroční nárůst o 50 %. Dle ČSÚ vzrostla plocha školek o 54,5 % a plochy květinářství o 15,1 %. Rok 2019 představoval celkové meziroční snížení ploch květin a školkařské produkce o 17,5 % na 2 119 ha.

Plochy okrasných rostlin a školek (v ha)

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	index 2019/18
Květiny a okrasné rostliny	316	279	205	236	224	-5,1
Školky (okrasné a ovocné)	2 166	2 230	1 509	2 331	1 895	-18,7
Celkem	2 482	2 509	1 714	2 567	2 119	-17,5

Pramen: ČSÚ

Poznámka: v roce 2011 došlo ke změně metodiky vykazování dle nařízení NEPR (EU) č.543/2009, proto nejsou údaje před a po tomto roce úplně srovnatelné

Největší podíl zakrytých ploch využívá sektor **květinářství**, především v režimu poloteplém a studeném, k produkci záhonových, balkonových a kvetoucích hrnkových květin a jejich mladých rostlin. Sektor je ohrožen především přestárlými a technologicky nevyhovujícími skleníky, které neumožňují využít moderní a racionální způsoby pěstování.

Školkařství všech zaměření využívá kryté plochy k rozmnožování a pro rané fáze vývoje rostlin (množárny), dále jsou využívány stínoviště a kontejnerovny pro produkci kontejnerovaných výpěstků.

ČÁST D – KVĚTINÁŘSTVÍ V ČR

Současný stav českého květinářství

Od roku 2001 po realizaci privatizací květinářská produkce roste. Výjimkou jsou roky 2009 a 2013, kdy došlo k poklesu. V roce 2009 vlivem světové ekonomické krize a v roce 2013, kdy se projevil vlivy nepříznivého počasí v předjaří. V posledním uzavřeném roce 2018 dosáhla produkce květin 2 278 mil. Kč, to znamená meziroční nárůst o 1,1 %. Výrobní zakryté plochy stagnovaly a navýšení produkce bylo dosaženo intenzifikací výroby.

Produkce květinářství v ČR (v mil. Kč)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17
1 881	2 008	2 095	2 172	2 254	2 278	101,1

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

V roce 2018 došlo též ke změně technické struktury v zakrytých plochách, kdy se snížila rozloha skleníků a přibyla plocha fóliovníků. Moderní fóliovníky jsou rovnocennou náhradou skleníků umožňující mechanizování produkce. Rovněž šetří energii a jsou levnější při výstavbě. Plochy pařenišť nadále klesají a tak je lze považovat za přežitek.

Struktura a vývoj pěstebních ploch v ČR (ha)

Ukazatel	1978	1983	1988	1993	2000	2005	2008	2009	2010	2016	2018
Skleníky	134,1	158,3	185,0	125,0	115,0	115,0	117,0	116,0	117,0	117,0	116,0
Fóliovníky	8,4	15,7	22,0	5,0	5,0	7,0	12,0	12,0	13,0	13,0	14,0
Pařeniště	39,7	28,7	11,0	5,0	9,0	5,0	2,0	2,0	1,0	2,0	0,5
Kryté plochy celkem	182,2	202,7	218,0	135,0	129,0	127,0	131,0	130,0	131,0	132,0	130,5
Venkovní plochy	359	254	200	105	85	85	97	96	102	612	110,0

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Struktura tuzemské květinářské produkce je určována poptávkou po jednotlivých skupinách květin, ekonomikou jejich výroby v tuzemských klimatických podmínkách a módností. Ke změnám ve struktuře produkce dochází velmi pomalu. Již dlouhodobě jsou hlavní skupinou záhonové a balkonové květiny a dá se očekávat, že tento trend bude pokračovat i v dalších letech. Druhou hlavní skupinou jsou hrnkové květiny, především okrasné květem.

Struktura květinářské produkce v ČR (v mil. Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17
Cibuloviny	4	3	3	2	3	3	100,0
Záhonové	972	1 015	1 088	1 120	1 202	1 235	102,7
Hrnkové	690	730	745	760	780	782	100,3
Řezané květiny	98	92	90	90	99	95	96,0
Řezaná zeleň	50	92	90	89	92	86	93,5
Sušené	41	47	47	76	45	47	104,4
Osiva	26	29	32	34	33	30	90,9
Celkem	1 881	2 008	2 095	2 171	2 254	2 278	101,1

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Tento trend dokládá i přiložená tabulka. Rostoucí zájem o **záhonové a balkonové rostliny** se začal projevovat od roku 2 000. V roce 2010 dosáhla produkce 910 mil. Kč a v roce 2018 již 1 235 mil. Kč, tedy za 8 let přírůstek téměř 36 %. V roce 2018 představovaly záhonové a balkonové květiny podíl 54,2 % z celé produkce květin.

Hrnkové květiny představují více než 34 % z celkové produkce květin a jejich objem pomalu, ale stále roste. Jedinou výjimkou byl rok 2013 s výpadkem všech skupin způsobeným nepříznivým počasím v předjaří.

V nabídce na trhu s květinami v ČR zaujímají **řezané květiny** vysoký podíl, ale ten je pokryt převážně (z 95 %) dovozy ze zahraničí. Spotřeba je pokryta tuzemskou produkcí pouze z 5,4 %. Tento trend se asi nebude měnit, produkce řezaných květů je kapitálově velmi náročná a závislá na fungující detailní logistice. Řezané květiny jsou na rozdíl od většiny ostatních skupin květinářské produkce snáze přepravitelné i na velké vzdálenosti.

Podobné parametry pro dopravu má též **řezaná zeleň**. Její produkce v tuzemsku je však technologicky jednodušší a sklizeň je možné realizovat podle potřeby. Porosty slouží též jako sklad zboží. Setrváním na porostu se kvalita zeleně na rozdíl od řezaných květů nesnižuje.

Na **sušených květinách** se může demonstrovat význam módních trendů. V devadesátých letech byly ve světě obrovskou módou, která následně přišla i do ČR. Již před rokem 2010 tato vlna odezněla. Dnes se produkuje podstatně menší objem, který se v ČR spotřebuje. Navíc je produkce náročná na ruční práci a na zálivku.

Na podporu české produkce záhonových, balkonových a hrnkových květin byla zavedena marketingová podpora formou označení produktů značkou „**Česká květina**“. Značka se ujala a Svaz květinářů a floristů sleduje kvalitu výpěstků, které mají povolení značku užívat. Zavedení značky podpořilo Ministerstvo zemědělství a záštitu poskytl ministr zemědělství. Další informace lze nalézt na www.ceska-kvetina.cz.

Spotřeba a užití květin v ČR

Spotřeba květin dlouhodobě roste. V roce 2018 dosáhla 1 175 Kč, meziročně to znamená zvýšení o 4,8 %. Rozhodující podporou růstu spotřeby je zájem spotřebitelů o květiny a jejich rostoucí kupní síla. V zájmu spotřebitelů je možné zaznamenat vliv podpory ochrany životního prostředí a návrat k přírodě. Velkou roli hrají též termínové příležitosti – Vánoce, Dušičky, Den matek, sv. Valentýn a další, ale i osobní příležitosti – narozeniny, jmeniny, svatby apod.

Spotřeba květin v ČR ve spotřebitelských cenách v Kč/os./rok

Rok	Spotřeba květin	Meziroční přírůstek %
2001	631	+11,0
2002	693	+10,0
2003	709	+2,0*
2004	776	+10,0
2005	813	+6,0
2006	790	-2,8**
2007	798	-1,8
2008	869	+8,9
2009	872	+0,3
2010	887	+1,7
2011	953	+7,4

Rok	Spotřeba květin	Meziroční přírůstek %
2012	969	+1,7
2013	851	-12,2***
2014	936	+10,0
2015	991	+5,9
2016	1 091	+10,1
2017	1 121	+2,7
2018	1 175	+4,8

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Poznámka: * vliv poklesu tržeb po záplavách 2002 v jarním (rozhodujícím) období roku 2003

** vliv změny DPH

*** vliv nepříznivého průběhu počasí

Rok 2018 byl z pohledu spotřeby v ČR obdobný jako roky předcházející. Rozdíly však byly ve spotřebě jednotlivých položek. Největší přírůstek zaznamenala řezaná zeleň +49,6 %, ale předcházející rok to bylo naopak. Jde tedy o výkyv.

Druhý nejvyšší přírůstek byl dosažen u řezaných květin +11,4 %, ale ve finančním vyjádření to znamená téměř +400 mil. Kč.

Zvýšení spotřeby bylo zaznamenáno rovněž u skupiny záhonových a balkonových rostlin, a to téměř o 4 %, resp. 3 %.

Ostatní skupiny zaznamenaly pokles spotřeby. Z toho osiva květin a sušené květiny lze hodnotit jako výkyv, u cibulovin jde o dlouhodobý trend.

Struktura spotřeby květin, sadby a osiv ve spotřebitelských cenách (v mil. Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Index 2018/17
Řezané květiny	2 159	3 036	3 544	3 374	3 465	3 861	111,4
Hrnkové rostliny	3 176	2 995	3 146	3 313	3 382	3 472	102,7
Záhonové rostliny	2 483	2 591	2 803	3 078	3 320	3 449	103,9
Řezaná zeleň	141	144	117	576	254	380	149,6
Cibuloviny	360	438	423	480	478	382	79,9
Sušené květiny	153	122	228	468	691	611	88,4
Osiva	34	32	42	54	68	66	97,1
Celkem	8 508	9 357	10 303	11 343	11 657	12 221	104,8

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Bilance produkce a užití květin v ČR (v mil. Kč)

Zdroje	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tuzemská produkce	1 881	2 008	2 095	2 171	2 254	2 278
Dovoz	2 901	3 038	3 580	3 875	3 962	4 145
Celková nabídka	4 782	5 046	5 675	6 046	6 216	6 423
Spotřeba ve výrobních cenách	3 889	4 387	5 104	5 389	5 529	5 782
Vývoz	893	659	571	657	687	641
Celkové užití	4 782	5 046	5 675	6 046	6 216	6 423

Pramen: Statistika zahraničního obchodu, Svaz květinářů a floristů ČR

Cenový vývoj v ČR

Spotřebitelské ceny květin dlouhodobě každoročně pomalu rostou. Během roku však podléhají dalším vlivům a od průměru se odchylují. U řezaných květin se současně zvyšují požadavky na kvalitu a velikost a s tím souvisí rychlejší růst průměrných cen. Např. u růží je důvodem růstu průměrné ceny spíše větší podíl dražších delších stonků a velkými poupaty.

Na úroveň cen má vliv více faktorů. Základem je každoroční cenová hladina na nizozemských květinových burzách, někdy i pro hodinu prodeje. Tu ovlivňuje aktuální tržní situace pro daný druh zboží – dostatečná/nedostatečná nabídka, očekávaná změna, kvalitativní zařazení předmětné partie, významné odbytové dny apod. V některých termínech se tato základní cena mění i několikanásobně – sv. Valentýn, Velikonoce, Den matek, Vánoce. Vliv má i roční období návazně na výrobní náklady.

Od této základní ceny se u nás odvíjí tvorba prodejních cen na prodejnách. Ovlivňují ji prodejní ceny ve velkoobchodech, které se mohou lišit podle slev pro konečného prodejce. Ovlivňují ji i náklady konečného prodejce, protože je rozdíl prodávat květiny v centru Prahy v najatém prostoru a ve vlastním obchodě na venkově. Vliv má i podíl neprodaného zboží, zvláště u řezaných květin a řezané zeleně, které mají omezenou životnost.

Průměrné roční spotřebitelské ceny vybraných druhů květin v ČR (Kč/ks)

Název	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Karafiát velkokvětý řezaný	19,07	19,92	20,96	21,37	22,05	22,47	23,43
Růže velkokvětá řezaná	50,05	52,32	55,70	57,47	61,16	64,24	68,38
Gerbera velkokvětá řezaná	35,54	36,28	40,35	37,64	39,18	40,77	42,18
Chryzantéma řezaná	38,64	39,94	37,18	41,13	43,51	45,88	46,81
Saintpaulia (africká fialka)	57,54	60,22	60,78	63,01	67,05	66,34	69,23

Pramen: ČSÚ

Průměrné spotřebitelské ceny vybraných druhů květin v ČR (Kč/ks)

Měsíc	Růže velkokvětá řezaná			Gerbera velkokvětá řezaná			Karafiát velkokvětý řezaný			Chryzantéma řezaná			Saintpaulia (hrnková květina)		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
I	59,09	62,08	66,66	38,69	40,92	41,66	21,69	22,23	22,93	42,21	45,03	46,11	61,9	65,89	65,55
II	63,38	67,64	67,59	41,18	43,09	43,07	22,05	22,23	23,16	44,46	47,79	47,81	65,8	70,91	66,8
III	63,16	65,86	69,8	41,3	42,1	42,88	22,11	22,63	23,25	46,74	48,43	48,92	72,45	70,69	69,98
IV	60,38	64,03	67,09	38,38	40,99	42,0	22,11	22,4	23,24	45,88	47,95	49,01	69,21	68,28	71,91
V	61,85	64,64	68,13	38,83	40,27	42,12	21,45	22,4	23,43	44,06	45,4	47,84	69,59	70,77	73,33
VI	61,44	64,66	67,77	38,36	39,72	41,12	21,79	22,76	23,42	42,77	45,55	46,73	67,5	66,27	71,06
VII	59,73	62,35	67,53	36,3	39,64	41,99	21,93	22,21	23,23	41,94	45,03	45,74	65,7	64,3	68,99
VIII	59,67	62,27	67,76	37,87	39,64	41,39	22,07	22,43	23,34	41,64	43,58	44,76	67,43	62,51	67,22
IX	60,33	63,05	68,48	38,39	39,91	41,77	22,16	22,44	23,54	41,38	45,5	45,29	66,54	63,75	69,65
X	60,83	64,09	69,79	39,03	4,59	42,29	22,31	22,47	24,05	42,65	44,75	45,69	68,76	64,42	68,78
XI	61,62	65,07	70,02	39,6	40,59	42,7	22,4	22,72	23,85	44,19	45,77	46,33	65,67	64,84	67,22
XII	62,4	65,18	69,96	40,22	41,75	43,18	22,5	22,72	23,83	44,23	45,72	47,44	64,05	63,45	70,32
Průměr	61,16	64,24	68,38	39,18	40,77	42,18	22,05	22,47	23,43	43,51	45,88	46,81	67,05	66,34	69,23

Pramen: ČSÚ

Zahraniční obchod ČR s květinami

Bilance dovozu a vývozu květinářských produktů zůstává výrazně pasivní, dlouhodobě saldo zahraničního obchodu dosahuje hodnoty přes 3 mld. Kč. V roce 2019 došlo k navýšení záporného salda o 14,6 % na hodnotu 3,96 mld. Kč. Domácí produkce sice stále roste, ale nestačí pokrýt poptávku jak v objemu, tak i v šíři sortimentu. Dovozy jsou na poptávku schopny reagovat pružněji a především v širším spektru. Celkový objem vývozu květinových produktů je stále minimální.

Vývoj bilance zahraničního obchodu ČR s květinami (v mil. Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dovoz	2 901	3 038	3 580	3 875	3 962	4 145	4 605
Vývoz	893	659	571	657	632	687	641
Saldo zahraničního obchodu	-2 008	-2 379	-3 040	-3 218	-3 330	-3 458	-3 964

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Celková hodnota dovozu květin do ČR v roce 2019 se navýšila na 4,6 mil. Kč, tj. navýšení o 11 %. Největší podíl zaujímaly čerstvé řezané květiny, pokojové rostliny okrasné květem a okrasné listem.

Vývoz květin dosáhl svého vrcholu v roce 2013, kdy byly z ČR vyvezeny květinářské produkty v celkové hodnotě téměř 0,9 mld. Kč. Od roku 2015 má vývoz květin střídavou bilanci. V roce 2019 došlo ke snížení o 6,7 % na hodnotu 641 mil. Kč. V následujícím roce lze předpokládat mírné navýšení. Nejvíce se v roce 2019 dováželo z Nizozemska, Německa, Itálie, Kolumbie, Ekvádoru. Vývoz pak směřoval na Slovensko, Německo, Polsko, Rakousko, Rumunsko.

Vývoj dovozů okrasných rostlin do ČR (v tis. Kč)

Kód KN	Název	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0601 1010	Cibule hyacintu v klídu	9 072	5 401	4 178	1 983	1 537	1 171	1 590
0601 1020	Cibule narcisu v klídu	4 770	5 581	3 348	6 216	4 789	3 661	4 227
0601 1030	Cibule tulipánu v klídu	8 760	11 985	6 384	13 060	13 696	5 787	8 306
0601 1040	Hlízy gladiolu v klídu	3 895	6 440	3 590	4 812	5 719	3 666	4 547
0601 1090	Ostatní cibuloviny v klídu	36 019	47 806	36 705	48 771	42 705	24 345	28 153
0601 2030	Hyac, tulip, narc, orchid. v květu	103 454	119 848	141 703	139 038	134 554	123 466	134 739
0601 2090	Ostatní cibule a hlízy v květu	23 261	29 186	22 302	25 092	18 811	22 406	29 307
0601	Celkem	189 231	226 247	218 210	238 972	221 811	184 500	210 869
0602 1090	Nekořenovité řízký a rouby ostatní	44 648	42 259	48 777	63 330	74 482	52 754	56 924
0602 9050	Venkovní rostliny víceleté, jednoleté	287 102	320 509	328 297	521 311	511 189	531 909	610 736
0602 9070	Mladé rostliny květin	50 680	44 723	50 642	46 220	43 980	76 538	79 060
0602 9091	Pokožové rostliny kvetoucí	473 928	479 510	518 395	537 139	538 653	554 406	604 716
0602 9099	Pokožové rostliny nekvetoucí	329 432	256 741	300 638	279 389	323 947	328 116	376 408
0602	Celkem	1 185 790	1 143 742	1 246 749	1 447 389	1 492 251	1 543 723	1 727 844

Kód KN	Název	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0603 1100	Růže řezané	375 789	465 128	525 320	559 890	598 759	651 553	666 448
0603 1200	Karafiáty řezané	79 192	71 644	82 381	82 120	87 390	105 720	189 240
0603 13 00	Orchideje řezané	28 426	33 036	34 266	32 070	34 421	28 772	29 188
0603 1400	Chryzantémy řezané	127 430	152 337	196 710	207 264	204 192	215 121	209 991
0603 1500	Lilie řezané	47 011	51 129	59 943	57 792	53 587	51 491	56 911
0603 1910	Gladioly řezané	4 718	5 541	6 049	9 276	6 626	12 431	6 284
0603 1980**	Ost. řezané květiny	552 584	610 687	845 271	-	-		
0603 1920	Řezané pryskyřníky	-	-	-	1 692	2 715	5 572	3 987
0603 1970	Řezané květiny a poupata na kytice nebo k okrasným účelům	-	-	-	599 269	649 683	731 513	850 442
0603 9000	Květiny sušené a upravované	42 718	21 137	29 413	268 315	259 587	252 154	282 302
0603	Celkem	1 257 868	1 410 639	1 779 353	1 817 688	1 896 962	2 054 328	2 294 793
0604 2090	Listí, větve, výhony čerstvé	144 457	149 823	197 025	207 639	216 809	225 090	247 473
0604 9091	Listí, větve, výhony sušené	23 719	37 003	57 174	63 560	58 873	63 717	57 083
0604 9099	Listí, větve, výhony sušené upravované	71 656	45 698	51 517	41 383	42 364	44 294	40 395
0604	Celkem	239 832	232 524	305 716	312 582	318 046	333 101	344 951
1209 3000	Osiva bylin pro květy	17 245	11 759	18 839	51 053	23 368	22 722	19 710
1209 9991	Osiva květin ostatní	11 248	13 209	10 959	7 454	9 654	7 119	6 955
1209	Celkem	28 493	24 968	29 798	58 507	33 022	29 842	26 665
DOVOZ CELKEM		2 901 214	3 038 120	3 579 826	3 875 137	3 962 092	4 145 494	4 605 122

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od 1.1.2016 změna NK 0603 1980 na 0603 1920, 0603 1970

Vývoj vývozu okrasných rostlin z ČR (v tis. Kč)

Kód KN	Název	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0601 1010	Cibule hyacintu v klidu	108	86	2	6	79	645	52
0601 1020	Cibule narcisu v klidu	2 023	1 389	263	436	429	520	402
0601 1030	Cibule tulipánu v klidu	4 174	2 458	362	398	1 287	2 018	1 200
0601 1040	Hlízy gladiolu v klidu	1 148	1 627	880	619	647	308	315
0601 1090	Ostatní cibuloviny v klidu	3 981	5 134	3 600	2 706	2 733	2 767	3 461
0601 2030	Hyac, tulip, narc, orchid, v květu	4 458	792	397	1 415	1 003	2 913	890
0601 2090	Ostatní cibule a hlízy v květu	1 035	264	224	989	270	137	145
0601	Celkem	16 927	11 750	5 728	6 569	6 448	9 309	6 465

Kód KN	Název	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0602 1090	Nekořenovité řízký a rouby ostatní	1 026	0	0	768	385	0	0
0602 9050	Venkovní rostliny víceleté, jednoleté	70 783	77 161	58 110	172 561	177 647	188 120	164 942
0602 9070	Mladé rostliny květin	39 686	39 265	36 907	19 982	24 563	14 126	11 701
0602 9091	Pokožové rostliny kvetoucí	60 848	59 438	71 814	45 802	43 742	53 180	55 300
0602 9099	Pokožové rostliny nekvetoucí	10 558	11 524	9 660	11 711	16 745	14 436	13 113
0602	Celkem	182 901	187 388	176 491	250 824	263 082	269 862	245 056
0603 1100	Růže řezané	27 731	38 721	31 186	31 338	24 339	63 980	46 722
0603 1200	Karafiáty řezané	10 386	10 934	5 433	5 355	3 750	3 480	3 035
0603 1300	Orchideje řezané	68 238	103 841	1 309	906	608	532	509
0603 1400	Chryzantémy řezané	7 091	9 630	7 060	6 840	5 192	12 830	27 683
0603 1500	Lilie řezané	2 080	2 160	1 601	1 702	1 148	1 188	1 040
0603 1910	Gladioly řezané	198	236	164	124	156	151	111
0603 1980*	Ost. řezané květiny	276 220	30 643	29 202	-	-		
0603 1920	Řezané pryskyřníky	-	-	-	1 277	62	37	46
0603 1970	Řezané květiny a poupata na kytice nebo k okrasným účelům	-	-	-	28 533	22 035	21 957	13 830
0603 9000	Květiny sušené a upravované	20 716	365	5 594	23 442	41 023	54 255	53 621
0603	Celkem	412 660	196 530	81 549	99 517	98 313	158 409	146 597
0604 2090	Listí, větve, výhony čerstvé	13 768	13 743	11 480	13 079	8 487	6 029	4 061
0604 9091	Listí, větve, výhony sušené	12 628	14 403	9 882	3 123	1 621	2 691	2 612
0604 9099	Listí, větve, výhony sušené upravované	206 681	189 476	244 230	206 154	220 760	215 179	200 604
0604	Celkem	233 077	217 622	265 592	222 356	230 868	223 899	207 277
1209 3000	Osiva bylin pro květy	38 188	34 888	29 169	66 183	18 136	21 312	30 419
1209 9991	Osiva květin ostatní	9 744	10 479	12 166	12 027	15 332	3 990	4 912
1209	Celkem	47 932	45 367	41 335	78 210	33 468	25 303	35 331
VÝVOZ CELKEM		893 497	658 657	570 695	657 475	632 177	686 782	640 726

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od 1.1.2016 změna NK 0603 1980 na 0603 1920, 0603 1970

Zahraníční obchod s řezanými květinami

Dovoz řezaných květin do ČR v roce 2019 dosáhl hodnoty 2,3 mld. Kč, tj. meziroční nárůst o 11,7 %. Obdobný vývoj lze očekávat i v následujícím roce.

Největším dovozcem řezaných květin je tradičně Nizozemsko, odkud se ročně dovezou řezané květiny v hodnotě přes 1 mld. Kč. V roce 2019 dosáhla hodnota dovozu řezaných květin z Nizozemska 1,8 mld. Kč, tj. 80% podíl z celého objemu dovezených řezaných květin do ČR. Dále se květiny dovážejí z Německa, Itálie, Kolumbie, Ekvádoru a Polska.

Dovoz řezaných květin do ČR – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Růže	Karafiáty	Orchideje	Gladioly	Lilie	Chryzan témy	Ost. řezané květiny *	Řezané pryskyřníky	Řezané květiny a poupata na kytice nebo k okrasným účelům	Květiny sušené a upravované	Celkem
2013	375 789	79 192	28 426	4 718	47 011	127 430	552 584	-	-	42 718	1 257 868
2014	465 128	71 644	33 036	5 541	51 129	152 337	610 687	-	-	21 137	1 410 639
2015	525 320	82 381	34 266	6 049	59 943	196 710	845 271	-	-	29 413	1 779 353
2016	559 890	82 120	32 070	9 276	57 792	207 264	-	1 692	599 269	268 315	1 817 688
2017	598 759	87 390	34 421	6 626	53 587	204 192	-	2 715	649 683	259 587	1 896 962
2018	651 553	105 720	28 772	12 431	51 491	215 121	-	5 572	731 513	252 154	2 054 328
2019*	666 448	189 240	29 188	6 284	56 911	209 991	-	3 987	850 442	282 302	2 294 793

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od 1.1.2016 změna NK 0603 1980 na 0603 1920, 0603 1970

Vývoz řezaných květin dosáhl svého maxima v roce 2013, v roce 2019 klesl na hodnotu 147 mil. Kč, což představuje meziroční snížení o 7,5 %. Nejvíce se z ČR vyváží řezané květiny do Rakouska, Bulharska, Německa, Španělska a Francie.

Vývoz řezaných květin do ČR – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Růže	Karafiáty	Orchideje	Gladioly	Lilie	Chryzan témy	Ost. řezané květiny *	Řezané pryskyřníky	Řezané květiny a poupata na kytice nebo k okrasným účelům	Květiny sušené a upravované	Celkem
2013	27 731	10 386	68 238	198	2 080	7 091	276 220	-	-	20 716	412 660
2014	38 721	10 934	103 841	236	2 161	9 630	30 643	-	-	365	196 530
2015	31 186	5 433	1 309	164	1 601	7 060	29 202	-	-	5 594	81 549
2016	31 338	5 355	906	124	1 702	6 840	-	1 277	28 533	23 442	99 517
2017	24 339	3 750	908	156	1 148	5 192	-	62	22 035	41 023	98 313
2018	63 980	3 480	532	151	1 188	12 830	-	37	21 957	54 255	158 409
2019*	46 722	3 035	509	111	1 040	27 683	-	46	13 830	53 621	146 597

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od 1.1.2016 změna NK 0603 1980 na 0603 1920, 0603 1970

Zahraniční obchod s hrnkovými květinami

Hrnkové květiny jsou druhou nejobjemnější dovozovou skupinou v rámci okrasných rostlin. Od roku 2014 se dovoz každoročně navyšuje, v roce 2019 jeho hodnota meziročně vzrostla téměř o 12 % na celkových 1,73 mil. Kč.

Dovozy do ČR během posledních let mají zvyšující se tendenci. Jednoznačně převažují dovozy z Nizozemska (67,5% podíl na celkové hodnotě dovozu), následuje Německo, Dánsko a Itálie.

Vývoz hrnkových květin v ČR se v posledních letech řadí na druhé místo za vývoz řezaných květin. Od roku 2016 se navyšoval až do roku 2018, a to na hodnotu 269,9 mil. Kč. V roce 2019 došlo k meziročnímu snížení o 9,2 % na hodnotu 245,1 mil. Kč. Snížení vývozu hrnkových květin lze předpokládat i v následujícím roce. Hlavními cílovými zeměmi je Slovensko, Polsko, Německo, Rumunsko a Maďarsko.

Dovoz hrnkových květin do ČR – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Nekořenovité řízky	Venkovní jednoleté	Mladé rostliny	Hrnkové kvetoucí	Hrnkové nekvetoucí	Celkem
2013	44 648	287 102	50 680	473 928	329 432	1 185 790
2014	42 259	320 509	44 723	479 510	256 741	1 143 742
2015	48 777	328 297	50 642	518 395	300 638	1 246 749
2016	63 330	521 311	46 220	537 139	279 389	1 447 389
2017	74 482	511 189	43 980	538 653	323 947	1 492 251
2018	52 754	531 909	76 538	554 406	328 116	1 543 723
2019	56 924	610 736	79 060	604 716	376 406	1 727 844

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz hrnkových květin do ČR – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Nekořenovité řízky	Venkovní jednoleté	Mladé rostliny	Hrnkové kvetoucí	Hrnkové nekvetoucí	Celkem
2013	1 026	70 783	39 686	60 848	10 558	182 901
2014	0	77 161	39 265	59 438	11 524	187 388
2015	0	58 110	36 907	71 814	9 660	176 491
2016	768	172 561	19 982	45 802	11 711	250 824
2017	385	177 647	24 563	43 742	16 745	263 082
2018	0	188 120	14 126	53 180	14 436	269 862
2019	0	164 942	11 701	55 300	13 113	245 056

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Zahraniční obchod s cibulemi a hlízy květin

Dovoz této skupiny květinářských produktů do ČR v roce 2019 dosáhl hodnoty 210,9 mil. Kč. Hlavní dováženou skupinou jsou cibule a hlízy orchidejí, hyacintů, narcisů a tulipánů v květu, která od roku 2012 zaujímá více než 50% podíl na dovozu cibulí a hlíz do ČR. Hlavním dovozcem je tradičně Nizozemsko, následuje Německo, Polsko a Portugalsko.

Vývoz cibulí a hlíz v posledních letech kolísá v rozmezí 5,7–16,9 mil. Kč ročně, maxima bylo dosaženo v roce 2013, kdy byly vyvezeny cibule a hlízy v hodnotě 16,9 mil. Kč. V letech 2016–2018 docházelo k postupnému nárůstu vývozu, až do roku 2019, kdy vývoz klesl meziročně o 30,6 % na hodnotu 6,5 mil. Kč. Hlavními cílovými zeměmi jsou Slovensko, Maďarsko, Německo a Rakousko.

Dovoz cibulí a hlíz květin – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Cibule a hlízy ve vegetačním klidu					Cibule a hlízy ve vegetaci/květu		
	Hyacinty	Narcisy	Tulipány	Gladioly	Ostatní	Orchideje, hyacinty, narcisy, tulipány	Ostatní	Celkem
2013	9 072	4 770	8 760	3 895	36 019	103 454	23 261	189 231
2014	5 401	5 581	11 985	6 440	47 806	119 848	29 186	226 247
2015	4 178	3 348	6 384	3 590	36 705	141 703	22 302	218 210
2016	1 983	6 216	13 060	4 812	48 771	139 038	25 092	238 972
2017	1 537	4 789	13 696	5 719	42 705	134 554	18 811	221 811
2018	1 171	3 661	5 787	3 666	24 345	123 466	22 406	184 500
2019	1 590	4 227	8 306	4 547	28 153	134 739	29 307	210 869

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz cibulí a hlíz květin – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Cibule a hlízy ve vegetačním klidu					Cibule a hlízy ve vegetaci/květu		
	Hyacinty	Narcisy	Tulipány	Gladioly	Ostatní	Orchideje, hyacinty, narcisy, tulipány	Ostatní	Celkem
2013	108	2 023	4 174	1 148	3 981	4 458	1 035	16 927
2014	86	1 389	2 458	1 627	5 134	792	264	11 750
2015	2	263	362	880	3 600	397	224	5 728
2016	6	436	398	619	2 706	1 415	989	6 569
2017	79	429	1 287	647	2 733	1 003	270	6 448
2018	645	520	2 018	308	2 767	2 913	137	9 309
2019	52	402	1 200	315	3 461	890	145	6 465

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Zahraníční obchod s osivem květin

Dovozy osiv květin do ČR v posledních letech kolísají. Od roku 2013, kdy se osiv dovezlo za 28,5 mil. Kč, se jeho hodnota víceméně zvyšovala až do roku 2016, kdy dosáhla svého maxima, tj. 58,5 mil. Kč. Od tohoto roku se dovoz snižoval. V roce 2019 došlo k meziročnímu poklesu o 11 %, na hodnotu 26,7 mil. Kč. Nejvýznamnějšími dodavateli osiva do ČR jsou Německo a Nizozemsko.

Vývoz této komodity má také kolísající tendenci. V roce 2016 dosáhl vývoz osiva svého maxima, a to 78,2 mil. Kč, poté docházelo k jeho postupnému snižování. V roce 2019 došlo opět k navýšení, a to meziročně o 40 %. Hlavními cílovými zeměmi jsou Rusko, Slovensko, Maďarsko a Německo.

Dovoz osiv bylin pro květy a osiv květin do ČR – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Osivo bylin pro květy	Osivo květin ostatní	Celkem
2013	17 245	11 248	28 493
2014	11 759	13 209	24 968
2015	18 839	10 959	29 798
2016	51 053	7 454	58 507
2017	23 368	9 654	33 022
2018	22 722	7 119	29 842
2019	19 710	6 955	26 665

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz osiv bylin pro květy a osiv květin z ČR – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Osiva bylin pro květy	Osiva květin ostatní	Celkem
2013	38 188	9 744	47 932
2014	34 888	10 479	45 367
2015	29 169	12 166	41 335
2016	66 183	12 027	78 210
2017	18 136	15 332	33 468
2018	21 512	3 990	25 303
2019	30 419	4 912	35 331

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

ČÁST E – ŠKOLKAŘSTVÍ OKRASNÝCH DRUHŮ V ČR

Přesné údaje o produkci okrasného školkařství ve světovém i evropském měřítku nejsou předmětem podrobných a pravidelných statistických šetření. Nejucelenější přehled o současném okrasném zahradnictví obsahuje statistická ročenka AIPH. Ta je na základě údajů, zaslaných jednotlivými členskými organizacemi, každoročně novelizována. Od roku 2004 nejsou data ohledně okrasného zahradnictví ani předmětem ročních zpráv o stavu zemědělství EU.

Současný stav českého školkařství okrasných druhů

Školkařství jako obor zemědělské produkce má v našich zemích mnohaletou tradici. Od pěstování užitkových rostlin pro obživu, přes pěstování dřevin k využití ve stavebnictví, nábytkářství i mnoha jiných oborech až po pěstování okrasných dřevin i trvalých květin pro parky, města, krajinu i soukromé zahrady.

Obecně zažívá obor okrasného školkařství v současnosti stagnaci až mírný propad. Dochází ke snižování plochy fóliovníků a skleníků, důvodem je likvidace přestárých staveb, jejichž životnost přesáhla 40 let. Nastává i úbytek pěstebních ploch, u kterých nebyly vyřešeny složité nájemní vztahy a restituční nároky, nebo jsou prodávány na stavební parcely. Alarmující je chybějící zájem o obor u nástupců současné produkční generace školkařů.

Dle statistického šetření ÚKZUZ bylo v roce 2019 registrováno celkem 760 školkařských subjektů, jak ovocných tak i okrasných o celkové výměře 1 700 ha. Přes 70 % firem pěstuje jak ovocné tak i okrasné výpěstky současně. Z tohoto počtu je evidováno 460 firem množící okrasný materiál včetně trvalek na celkové ploše přes 1 400 ha, z toho je 1 200 ha volné půdy, 178 ha kontejneroven a 122 ha krytých ploch. *Pramen: (rok 2019) ÚKZUZ, Svaz školkařů.*

Stav pěstebních ploch se pozvolna mění s ohledem na klimatické změny a nedostatek kvalifikované pracovní síly. Školkaři se začínají více úzce specializovat na listnaté stromy, které se vyznačují vyšší odolností vůči dlouhodobému suchu. V roce 2018 a 2019 došlo k masovému úhynu matečných, převážně jehličnatých stromů, v důsledku oslabení suchem byly sekundárně napadány chorobami a škůdci. Vzhledem k velkému poklesu matečných stromů, a to zejména jehličnanů, byly mnohé podniky donuceny zrušit jejich množení. Rovněž velký úhyn rostlin vlivem nedostatku závlahové vody jak v kontejnerovnách, tak i ve volné půdě způsobil výrazný pokles produkce.

V tabulce níže jsou uvedeny pouze členské podniky Svazu školkařů ČR. Velká část převážně drobných pěstitelů je mimo jakýkoliv svaz, proto se údaje uvedené z šetření ÚKZUZ mohou lišit.

Údaje o okrasném školkařství v ČR

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet členských organizací Svazu školkařů	90	87	87	87	86	91
Počet pracovníků v členských školkách	999	987	980	975	946	963
Výměra ploch okrasných školkařských výpěstků v členských školkách v ha	1 140	1 130	1 130	1 125	1 328	1 400
Výměra ploch pro produkci dřevin v kontejnerech	260	265	267	270	283	300
Výměra lesních školek v ha	1 035	1 030	1 000	1 000	1 000	1 000
Výměra kontejneroven v lesních školkách v ha	-	-	-	-	100	100

Pramen: Svaz školkařů ČR, uvedeny pouze členové SŠČR

Pokles pěstebních ploch okrasného školkařství je způsoben především ztíženým odbytem školkařského materiálu, nedostatkem kvalitních pracovníků do prvovýroby a taktéž nepříznivými klimatickými poměry v posledních letech. V kombinaci s nedostatkem kapitálu na pořízení moderních technologií, a v roce 2015 na obnovu školek poškozených likvidačním suchem, lze očekávat velký úbytek pěstebních ploch hlavně u drobných školkařů.

Kvalita výpěstků v ČR je stanovena školkařskou normou. Uvedená norma je zaměřena na výpěstky okrasných dřevin v celém pěstovaném sortimentu a podchycuje u jednotlivých skupin dřevin jejich doporučené velikosti a tvary s ohledem na možné technologie pěstování. Byla zpracována v souladu s přihlédnutím k jakostním normám a pěstebním předpisům, které jsou platné v zemích EU. Svaz školkařů od roku 2015 dává záštitu značce „**Česká rostlina**“, která má upozornit koncového zákazníka na produkt vypěstovaný v ČR.

Technologické zázemí školkařské produkce v ČR

Perspektivní školkařské podniky jsou vybaveny novou technikou úzce specializovanou pro potřeby oboru. Skleníkové stavby byly dříve velmi energeticky náročné, projektované především pro potřeby rychlené zeleniny a nevhodné pro školkaře. V současné době se už téměř nepoužívají a dochází k jejich likvidaci. Nové kryté plochy specializované pro školkařskou výrobu jsou již většinou vybaveny systémy automatického řízení topení, větrání, závlahy i tepelnými a světelnými clonami. Stejně tak jsou dnes v široké nabídce fóliové tunely z vícevrstevných dlouhověkých materiálů.

Školkařská technika i technologie je dnes na velmi vysoké úrovni, problémem je její vysoká pořizovací cena.

Výživa rostlin a přípravky na ochranu rostlin ve školkařské produkci

V současné době není sortiment hnojiv omezen jen na základní typy pro zemědělské plodiny. Na trhu existují speciální hnojiva se složením živin, která vyhovují širokým potřebám školkařů. Jsou to především hnojiva s předem určenou dobou působnosti (např. od 3 až po 12 měsíců) či pěstitelské substráty v mnoha variantách, specializované přímo i pro jednotlivé rostlinné druhy.

Problematická je oblast přípravků na ochranu rostlin (POR) – z hlediska integrované ochrany rostlin není dostatek v ČR registrovaných POR určených pro minoritní aplikaci ve školkařské výrobě, na rozdíl od funkčních systémů ochrany školkařských porostů např. v Německu, Nizozemsku apod.

Průběh vegetace v roce 2017 až 2019 v ČR

Pěstitelský rok 2017 se vyznačoval prudkým vzestupem teplot a výrazným suchem, které bylo následně vystřídáno prudkým ochlazením (jarní mrazy na přelomu dubna a května). Průběh počasí v podzimním období byl pro školkaře příznivý a částečně tak kompenzoval ztráty tržeb z jarních měsíců. Sucho se projevilo již v prvních třech týdnech května 2017. Srpen měl úhrny srážek významně rozdílné v Čechách, kde byly např. na západě, ale i v jižních Čechách až o 50 % vyšší než průměrné, ovšem na většině území Moravy a Slezska je to jen mezi 50 až 70 %. Ale teploty vzduchu vyšší o více než 2 °C nad průměrem, kdežto na západě Čech je to jen do + 1,5 °C. Výskyt vydatných srážek v počátku září z části snížil vláhový deficit. Takřka na třetině území Čech byl v polovině září 2017 dosažen, případně i překročen dlouhodobý průměr srážkových úhrnů. Na Moravě pouze v jižní a střední části byly oblasti s úhrny mezi 50 až 75 % průměru. Ovšem vláhová bilance se zlepšila jen nepatrně. V některých menších regionech byl deficit pod 250 mm.

Také rok 2018 měl vysoké teploty vzduchu. Byl vyhodnocen jako mimořádně teplý, ale pokud jde o srážky, tak naopak podnormální. Na převážné části území tvořily roční srážky jen kolem 75 % dlouhodobého průměru. Z těchto údajů jednoznačně vyplývá, že to byl také rok mimořádně suchý. Vyšší teploty vzduchu byly zaznamenány již v lednu, ovšem z hlediska pěstování rostlin měly nejvyšší negativní dopad teploty

v dubnu, který měl oproti průměru vyšší teplotu vzduchu o více jak 5 °C, ale srážky byly mimořádně podprůměrné. Z hlediska pěstování rostlin zahájil sucho měsíc duben, a to pokračovalo v podstatě až do podzimu.

Mimořádné sucho roku 2018 ovlivnilo půdní vlhkost i v roce 2019. Přesto, že zima 2018/2019 byla na větší části našeho území srážkově nadprůměrná v dlouhodobém úhrnu, šlo ale jen o desítky mm, takže na většině míst nedošlo k dosycení půdy vodou. Díky vyšším teplotám vzduchu dochází již od března k poklesu zásoby využitelné vody v půdě a výskytu sucha. V druhé dekádě dubna klesla na mnoha místech zásoba využitelné vody v půdě pod 20 %. Na počátku května je přes pokles teplot vzduchu až k podnormálním hodnotám, takřka na polovině našeho území vláhový deficit více než 100 až 150 mm. Srážky v polovině května tento pokles nejen zastavily, ale obsah vody v půdě se většinou zvýšil na rozpětí mezi 40 až 60 %. V průběhu června se projevil významný rozdíl ve výskytu srážek, a tím i sucha mezi Čechami a Moravou. Srpnové srážky přes vysoké teploty rozsah sucha snížily. Na části území Moravy zásoba půdní vláhy dosáhla dlouhodobých průměrů, ale na mnoha místech v Čechách se pohybovala i pod 25 %. Popis průběhu počasí v tomto roce je nutné doplnit výskytem jarních mrazů na přelomu dubna a května. Tyto vegetační mrazy způsobily velký úhyn kontejnerovaných i rostlin na volné ploše. Srážky za vegetační období duben až srpen byly značně rozdílné dle oblastí. Někde byly srážky pravidelné, avšak velmi nárazové a půda nedokázala velké množství absorbovat.

Celkový průběh počasí a vegetace za období 2017 až 2019 je dokladem probíhající změny klimatu, kdy se stále více projevují jak teplotní, tak srážkové extrémy, které jsou následně projevem extrémními dlouhodobými výskytu sucha. Projevily se výskytu jarních mrazů, ale také mimořádně vysokých teplot vzduchu, přitom srážky jako celek byly pod průměrem. Tyto projevy počasí měly v mnoha směrech negativní dopady na rostliny.

Spotřeba a užití školkařských výpěstků okrasných druhů v ČR

Sortiment školkařské produkce

Sortiment školkařské produkce má proměnlivý charakter. V současné době zažívá největší rozvoj oblast peren, stabilní růst produkce zaznamenávají stálezelené dřeviny a alejové (vzrostlé) stromy. Mírný pokles, i v celoevropském měřítku, lze v posledních letech zaznamenat u prodeje jehličnanů.

V posledních letech dochází také ke strukturálním změnám, které vyplývají z měnícího se systému produkce školkařství. Namísto školky množící velmi široký sortiment v menším počtu jednotlivých partií se dnes školky specializují na podniky čistě množírenské nebo dopěstovatelské. Matečnice zůstaly ve většině případů zachované, množí se však méně kultivarů ve velkých množstvích. Některé školky množí velká množství rostlin roubováním a prodávají je buď jako jednoleté nebo dvouleté roubovance, o které je zájem zejména v západních zemích Evropy. Poměrně významným trendem mezi školkaři je nakupování pěstitelského materiálu, včetně chlazené sadby, v zahraničí – např. Nizozemsku, Itálii a Polsku. V ČR pak dochází pouze k dopěstování do větších prodejních velikostí a přizpůsobení klimatickým podmínkám.

Spotřeba školkařských výpěstků

Spotřeba školkařských výpěstků měla do roku 2010 ustálený meziroční nárůst asi 10–20 %, kterou naše školkařské firmy pokrývaly cca z 60 %. Od roku 2012 lze zaznamenat stagnaci až pokles odbytu okrasných rostlin. Příčinou je stále nízká poptávka po uplatnění výpěstků ve výsadbách státních programů na ochranu a péči o krajinu, při výsadbách městské zeleně apod. Tato situace vyplývá z nízké informovanosti a nedostatečné komunikace mezi realizátory a školkaři o předpokládaných zakázkách – pěstitelé nemají dostatečný časový plán pro napěstování materiálu v požadovaných velikostech a objemech. Poptávka soukromého sektoru a malých spotřebitelů je dlouhodobě stabilní.

Dovoz školkařského materiálu realizují obchodní řetězce a specializované importní firmy, které dokáží pružně reagovat na módní potřeby trhu. Problémem je kvalita dovážených výpěstků a především rozdílné klimatické podmínky lokality původu. Životnost rostlin pak většinou neodpovídá cenové hladině, v jaké jsou prodávány. Tento trend ale pomalu ustupuje se zvětšující se náročností odběratelů právě na kvalitu a původ výpěstků a dovozy se realizují adresně z klimaticky příznivějších oblastí.

Cenový vývoj výpěstků okrasných druhů

Za období 2017 až 2019 došlo k nárůstu tržeb za školkařské výpěstky o 20–30 %, rovněž tržby na zahraničním trhu vykazují nárůst o 30 %. Roste poptávka po listnatých stromech, např. habru, třešni ptačí, dubu zimním. Zvýšený zájem je o topol jako pionýrskou dřevinu. Klesá poptávka po smrku ztepilém vzhledem k masivnímu poškozování kůrovcem. Ve výsadbách prvků územního systému ekologické stability (ÚSES) jsou jednoznačně preferovány autochtonní (původní) dřeviny. Bilance exportu na zahraniční trh je však v globále spíše pasivní. Výrazně převažuje dovoz, což je způsobeno špatnou komunikací mezi školkaři a realizátory a vede k disproporcii mezi domácí produkcí a spotřebou školkařských výpěstků, což je kompenzováno dovozem. Dovoz realizují především obchodní řetězce ne vždy z vhodných lokalit a v dobré kvalitě. Převládá u nich tendence pohledu na rostlinu jako na spotřební zboží. Životnost rostlin je nižší a neodpovídá cenové hladině, v jaké jsou rostliny prodávány. Z Maďarska se k nám dováží velké množství mladého sadbového materiálu, z Německa a Nizozemska velké alejové stromy.

Nejvíce dováženou skupinou je mladý množitelský materiál keřů, určený k finálnímu dopěstování. Rovněž žádanou skupinou jsou stromy a keře venkovní, dále pak alejové stromy a také skupina výpěstků mezi 120 cm a alejovými stromy, kterých je u nás nedostatek. Další významnou skupinou dovozu představuje skupina rostlin jednoletých semenáčů, jejichž podíl na celkovém dovozu roku 2018 dosáhl 56 %. Hlavními dodavateli jsou především Maďarsko, Polsko a Německo. V poslední době se mírně zvyšuje zájem o růže, kterých byl v posledních letech nedostatek. Jedná se zejména o půdopokryvné druhy, které jsou odolné vůči chorobám a chemickému znečištění. Vývoz školkařských výpěstků z ČR roste především v oblasti lesního školkařství.

Školkaři dodávají rostliny nejen pro parky, zahrady a města, ale i na krajinné výsadby a na rekultivace, dále jako zeleň pro výsadbu kolem toků i pro biokoridory. Pro tyto účely jsou vyžadovány autochtonní dřeviny ve stáří 2–3 let vždy ve velkém množství od jednotlivých druhů. Starší dřeviny se stávají neprodejnými. Nejvíce žádanými dřevinami pro výsadby ÚSES jsou odrostky v kategorii I20+ (120 cm). Nastává absence výpěstků v kategorii mezi I20+ a alejovými stromy.

Velkoobchodní ceny školkařských výpěstků jsou ve velké většině bez výrazných výkyvů na našem i evropském trhu a jejich vývoj pozvolna roste, cca o 10–30 %. Ceny prostokořenných semenáčů při odběrech nejméně po 1 000 ks jsou např. od polských a maďarských pěstitelů nižší než v ČR. V Německu či Itálii jsou ceny výpěstků vyšší. Dle cenových porovnání je průměrný nárůst u školkařských produktů za období 2017 až 2019 cca 30%.

Během uplynulých deseti let došlo ke sblížení tuzemských cen s cenami evropských producentů, a to jak u kategorie běžných křovin, stromů i jehličnanů. Pokud je porovnávána kategorie běžných křovin ve velikostech do 1 m, jsou ceny po přepočtu téměř shodné. Ceny semenáčů pro vyškolkování při odběrech nejméně po 1 000 ks jsou např. od belgických pěstitelů nižší než v ČR. Ceny u kategorie stromů o obvodu 10–12–14 cm jsou shodné, větší kategorie, tj. 10–20–25–30 cm, se v ČR prozatím téměř nepěstují, proto je nelze porovnávat. Nižší poptávka po jehličnanech vede k mírnému zvýšení cen listnatých a stálezelených dřevin.

Nárůst cen u školkařských výpěstků je dán vyšší specializací, ale zejména vysokými vstupy energií, tj. vody, ochranných postřiků, hnojiv, rostoucí cena půd, substrátů, ale také využití nových metod množení a ozdravení – in vitro, především však stále vysoký podíl ruční práce a rostoucí mzdy nejen tuzemských ale také zahraničních pracovníků.

Nevyrovnanost mezi domácí produkcí a spotřebou školkařských výpěstků je kompenzována dovozem. Dovoz realizují především obchodní řetězce ne vždy z vhodných lokalit a v dobré kvalitě. Převládá u nich tendence pohledu na rostlinu jako na spotřební krátkodobý artikl. Jejich nabídka je tomuto uzpůsobena a životnost rostlin většinou neodpovídá cenové hladině, v jaké jsou rostliny prodávány.

Zahraniční obchod ČR se školkařskými výpěstky okrasných druhů

Bilance zahraničního obchodu ČR se školkařskými výpěstky okrasných druhů je dlouhodobě pasivní. Od roku 2017 se záporné saldo prohlubovalo, v roce 2019 se záporné saldo meziročně zvýšilo o 30 % na hodnotu 753,1 mil. Kč. Trend záporného růstu hodnoty vývozu lze předpokládat i v roce 2021.

Celková bilance zahraničního obchodu s školkařskými výpěstky (v tis. Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dovoz	680 877	731 990	743 617	729 339	721 929	781 439	942 365
Vývoz	181 841	220 242	170 411	193 550	200 296	203 193	189 298
Saldo	-499 036	-511 747	-575 206	-535 789	-521 633	-578 246	-753 067

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz produktů okrasného školkařství do ČR v roce 2019 dosáhl hodnoty 942,4 mil Kč, oproti předchozímu roku vzrostl o 20,6 %. Nejvíce dováženou skupinou byly venkovní rostliny jednoleté a víceleté, které se podílely skoro 90 % na celkovém dovozu. Další významným artiklem dovozu je skupina mladých a venkovních rostlin.

K nejvýznamnějším dodavatelům školkařských výpěstků do ČR patří tradičně Nizozemsko, dále Německo, Itálie, Slovensko a Polsko.

Dovoz školkařských výpěstků do ČR (v tis.Kč)

Kód KN	Název	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0602 3000	Rhododendrony a azalky	15 450	15 704	11 902	15 403	15 355	14 180	17 134
0602 4000	Růže celkem	26 148	30 511	24 559	22 269	26 087	21 036	27 227
0602 9045	Rostliny mladé, venkovní	31 692	22 773	30 865	26 067	18 885	40 172	64 644
0602 9049**	Stromy, keře, keříky venkovní	320 484	342 494	349 994	-	-	-	-
0602 9046	Stromy, keře, keříky s holými kořeny	-	-	-	11 531	9 654	7 039	10 762
0602 9047	Jehličnany a stále zelené stromy a keře	-	-	-	26 453	30 600	45 649	50 679
0602 9048	Stromy, keře, keříky vč. kořenů	-	-	-	106 305	110 167	121 453	161 183
0602 9050	Venkovní rostliny jednoleté, víceleté	287 102	320 509	328 297	521 311	511 190	531 909	610 736
	CELKEM	680 877	731 990	745 657	729 339	721 929	781 439	942 365

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od I.I.2016 rozdělení kódu KN 0602 9049 na 0602 9046, 0602 9047, 0602 9048

V roce 2019 dosáhl vývoz školkařských výpěstků hodnoty 189,3 mil. Kč, což bylo meziroční snížení o 6,8 %. Vedle vývozu na Slovensko, kam směřovalo 52 % vývozu školkařských výpěstků, se vyváželo ve větší míře také do Polska, Německa a Rumunska. Nejsilnější vývozní položkou jsou venkovní rostliny jednoleté a víceleté.

Vývoz školkařských výpěstků z ČR (v tis.Kč)

Kód KN	Název	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0602 3000	Rododendrony a azalky	2 425	1 304	617	342	471	543	275
0602 4000	Růže celkem	2 181	2 612	3 052	2 470	3 374	1 335	1 917
0602 9045	Rostliny mladé, venkovní	101	73	340	362	282	2 871	11 705
0602 9049*	Stromy, keře, keříky venkovní	106 351	139 092	108 234	-	-		
0602 9046	Stromy, keře, keříky s holými kořeny	-	-	-	1 973	183	1 877	19
0602 9047	Jehličnany a stále zelené stromy a keře	-	-	-	4 249	9 789	4 904	4 402
0602 9048	Stromy, keře, keříky vc. kořenů	-	-	-	11 594	8 550	3 543	6 038
0602 9050	Venkovní rostliny jednoleté, víceleté	70 783	77 161	58 110	172 561	177 647	188 120	164 942
	CELKEM	181 841	220 242	170 411	193 550	200 296	203 193	189 298

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od 1.1.2016 rozdělení kódu KN 0602 9049 na 0602 9046, 0602 9047, 0602 9048

ČÁST F – ŠKOLKAŘSTVÍ OVOCNÝCH DRUHŮ V ČR

Současný stav českého školkařství ovocných druhů v ČR

Přestože je produkce školkařských výpěstků v posledních letech poměrně stabilní, na produkci školkařských výpěstků pro profesionální ovocnářství se specializuje jen menší množství školkařských podniků, což souvisí s pomalou obnovou ovocných sadů v ČR, ale také i s licenční politikou držitelů práv k odrůdám.

Další podniky pak pěstují stromky pro profesionální ovocnářství v malém objemu nebo pouze na zakázku a většina školkařských výpěstků je určena pro hobby pěstitele. Zatímco výpěstky pro profesionální využití jsou zpravidla pěstované na základě objednávky s uvedením přesné specifikace množství a kvalitativních parametrů a jsou dodávány přímo odběrateli, výpěstky pro hobby sektor jsou distribuovány jak přímo z farem, tak z velké části také přes specializované zahradnické prodejny a centra, nebo skrze zasilatelské služby.

Dále se rozvíjí sektor ovocného školkařství zaměřený na výpěstky pro krajinářské použití. Zde se s úspěchem znovu uplatňuje řada starých odrůd, ale v některých případech i odrůdy lokálního významu nebo i odrůdy nové.

Podle evidence ÚKZÚZ se ovocné školkařské výpěstky v roce 2018 pěstovaly v ČR na ploše 311 ha zemědělské půdy, v roce 2019 na cca 346 ha. Následující tabulka uvádí přehled výměr hlavních ovocných druhů ve školkách.

Pěstební plochy dle skupin porostů (ha)

Skupina porostů	2017	2018	2019
Semenné stromy	12,73	12,41	12,51
Podnože vegetativní a generativní	25,26	15,27	21,18
Matečné roubové stromy a keře	30,66	27,11	27,76
Zaškolkované podnože	72,86	72,47	67,19
Školkařské výpěstky k expedici**	195,51	-	-
Jednoleté školkařské výpěstky k expedici	-	79,65	101,26
Víceleté školkařské výpěstky k expedici	-	94,83	100,11
Maliník a Ostružiník	3,71	3,63	3,83
Jahodník	12,92	5,50	11,70

Pramen: ÚKZÚZ, Sekce rostlinné výroby, Oddělení trvalých kultur

Poznámka: * Školkařské výpěstky k expedici = Jednoleté školkařské výpěstky k expedici + Víceleté školkařské výpěstky k expedici

Celková produkce tuzemského školkařství ovocných druhů kolísá v posledních letech v rozmezí 9,9–16,7 mil. ks včetně jahodníku. V roce 2019 se produkce meziročně navýšila o 43,2 % na 16,7 mil. ks, produkce výpěstků jabloní se v posledních letech ustálila na počtech 1,3–1,7 mil. ks. Produkce stromků hrušní se průměrně pohybuje na 200–300 tis. ks ročně, avšak meziroční snížení v roce 2018 bylo výrazné, a to o 58,3 %, v roce 2019 se pak zase produkce zvýšila o 26,0 %.

Produkce výpěstků třešní a višní se od roku 2016–2018 snižuje, stejně tak i slivoní, které nacházejí uplatnění ve výsadbách produkčních sadů i u malospotřebitelů. V roce 2019 pak došlo u třešní k navýšení produkce (o 40,0 %) a u slivoní (o 3,0%).

Navýšení produkce se v roce 2019 projevila rovněž u meruněk, a to meziročně o 61,2 %. Opačný trend je i u broskvoní (o 1,2 %). Přičemž největší podíl výpěstků je určen pro malospotřebitele, ovocné sady tohoto druhu se prakticky neobnovují.

Poměrně zajímavý ovocný druh, ořešák vlašský, zaznamenává nárůst v produkci, která se v roce 2018 snížila o 25,4 %, rok poté se navýšila o téměř 60 %. Většinou se jedná o roubované sazenice, které jsou vyváženy do Německa, Polska a Slovenska.

Výpěstky drobného ovoce – angreštu at' již roubované ve tvaru stromku či řízkované ve tvaru keře směřují výhradně na malospotřebitelský trh. Výpěstky rybízu naopak nacházejí své uplatnění při vysazování nových rybízoven. Maliník a ostružiník se v posledních letech, vlivem rozmnožování v in-vitro laboratořích, stále častěji produkují jako kontejnerované výpěstky a jsou určeny většinou pro malospotřebitele. Výrazně narostla produkce kanadských borůvek, jejichž sazenice jsou částečně určeny pro výsadby plantáží, které se začínají v ČR rozšiřovat, většina ale končí u malospotřebitelů.

Souhrnně lze konstatovat, že v roce 2018 došlo k výraznému propadu produkce prakticky u všech ovocných druhů vlivem extrémního sucha. Největší škody suchem byly zaznamenány na drobném ovoci pěstovaném v podmínkách bez závlahy, zejména sadba jahodníku a drobné ovoce roubované na meruzalce. Velké škody vznikly na zaškolovaných podnožích, které buď zcela odumřely, nebo nedosáhly potřebného průměru pro očkování. Tato skutečnost a nižší přírůstky se projeví na snížené produkci a menšímu počtu vyšších kmenných tvarů pro roky 2019 a 2020.

Produkce školkařských ovocných druhů v ČR (ks)

DRUH	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Jabloň	1 366 031	1 301 913	1 229 181	1 538 180	1 558 636	1 153 646	1 710 746
Hrušeň	220 110	197 773	219 352	271 411	315 749	184 165	232 031
Třešeň	183 573	197 622	178 724	191 874	159 025	115 241	161 389
Víšeň	50 575	86 308	72 443	137 171	124 697	84 755	72 729
Slivoň	266 914	306 461	372 160	368 269	339 814	328 898	338 917
Meruňka	185 097	200 258	242 311	231 962	161 210	124 883	201 307
Broskvoň	122 618	151 261	136 364	124 511	81 856	64 697	63 894
Mandloň	794	3 098	2 940	3 570	4 363	2 979	3 937
Myrobalán - plodový	328	5 871	1 827	1 269	4 863	1 118	3 453
Kdouloň	328	5 871	1 827	1 269	4 863	1 118	3 453
Ořešák vlašský	80 433	100 106	83 524	79 130	109 867	81 984	131 089
Angrešt	216 102	245 852	218 282	278 315	287 148	178 518	274 472
Rybíz bílý	59 610	61 896	63 575	76 847	75 112	70 537	83 468
Rybíz černý	204 342	296 132	177 389	230 433	184 647	122 892	139 325
Rybíz červený	253 062	238 851	238 497	278 337	247 874	188 241	259 268
Maliník	291 503	255 852	314 368	433 588	361 097	305 136	503 664
Ostružiník	43 470	72 155	33 925	56 916	46 802	16 542	79 703
Brusnice sp.	327 351	326 906	542 108	268 686	1 429 150	1 360 022	2 462 862
Jahodník	6 647 167	6 648 242	5 763 062	7 473 362	8 542 499	7 293 072	9 199 186
Líska obecná	4 985	9 674	14 360	12 710	14 880	20 416	694 080
Kaštanovník jedlý	2 350	2 990	2 090	500	100	0	0
Ribes x (mezidruhoví kříženci)	-	17 798	22 148	21 783	23 228	17 736	20 356
Rubus x (mezidruhoví kříženci)	-	-	-	-	-	14 248	15 374
Prunus x (mezidruhoví kříženci)	-	2 714	4 313	1 320	598	4 686	5 420
Slivoň japonská (vrbová)	-	-	-	-	-	674	370
Temnoplodec černoplodý (Arónie černá)	-	-	-	-	-	330	233
Jeřáb obecný	-	-	-	-	-	-	325
Meruzalka zlatá - plodová	-	75	1 601	38	17	0	171
CELKEM	10 526 415	10 729 808	9 934 544	12 080 182	14 072 927	11 636 226	16 658 654

Pramen: ÚKZÚZ Brno, Sekce rostlinné výroby, Oddělení trvalých kultur

Česká republika je také producentem podnoží ovocných druhů, (viz tab. níže). Po několika letech růstu produkce podnoží množených v ČR v in-vitro podmínkách došlo v posledních dvou letech k částečnému útlumu v souvislosti s krizí ovocnářského sektoru v EU a tudíž menší poptávce po výsadbovém materiálu. Produkce klasických podnoží pro trh v rámci ČR zůstává bez větších výkyvů, vyjma rok 2018, kdy celý sektor školkařství byl postižen extrémním suchem (některé výsevy vůbec nevyšly nebo podnože nedosáhly upotřebitelných parametrů).

Produkce podnoží pro ovocné druhy v ČR (ks)

DRUH	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Broskvomandloň	9 627	0	0	0	0	-	-
Broskvoň	236 821	60 200	35 850	66 450	27 100	47 790	19 550
Hrušeň	27 100	80 230	94 250	87 820	64 235	145 880	81 935
Jabloň	1 170 030	1 249 177	1 683 287	1 454 031	1 593 420	1 889 678	1 635 220
Kaštanovník	-	0	0	0	0	0	0
Kdouloň	77 860	64 029	55 250	31 230	23 213	41 745	32 718
Mahalebka	16 500	78 000	72 700	23 000	13 000	30 000	43 000
Mandloň	5 500	3 030	0	0	400	0	7 450
Meruňka	148 300	91 800	9 900	163 000	113 610	161 400	90 000
Meruzalka zlatá - podnožová	899 792	1 066 536	1 235 764	1 211 164	1 311 373	1 290 881	1 530 570
Myrobalán	-	-	-	-	-	990 958	635 500
Ořešák vlašský	139 000	73 900	80 000	98 000	130 000	97 150	81 300
Prunus x (mezidruhová kříženci)	-	1 050 500	1 788 180	1 633 500	1 300 624	4 672 674	2 275 180
Slivoň	1 857 960	1 294 781	786 690	800 740	1 249 170	961 468	621 355
Slivoň japonská (vrbová)	-	-	-	-	-	32 500	0
Třešeň	37 440	104 065	291 400	276 600	204 814	132 131	209 660
Víšeň	-	-	6 000	0	0	66 946	15 000
CELKEM	4 625 930	5 216 248	6 139 271	5 845 535	6 030 959	10 531 201	7 277 438

Pramen: ÚKZÚZ Brno, Sekce rostlinné výroby, Oddělení trvalých kultur

Vývoj vegetace v roce 2017 až 2019

Průběh zimy 2017/18 byl mírný, ve středních a vyšších polohách i se sněhovou pokrývkou. Výraznější poklesy teplot na hodnoty mezi -10 až -15 °C se objevily až na přelomu února a března 2018. Vzhledem k tomu, že tento 14ti denní pokles teplot přišel až závěrem zimy, došlo místy k významnějšímu poškození oček peckovin. Již od února byl na většině území ČR pozorován srážkový deficit, který se pak v dalším průběhu vegetace projevil velkými škodami na školkařských kulturách. Významnější úhrny srážek byly pak na jaře zaznamenány pouze v průběhu května; na Moravě v jižních a západních Čechách pak ještě v červnu. Již toto jarní sucho a velmi suché a horké letní měsíce způsobily v ovocném školkařství a na porostech jahodníku katastrofální škody. Škody suchem v sektoru ovocného školkařství v roce 2018 dosáhly na naprosté většině území značných škod v rozsahu 30–100 % oproti pětiletému průměru. Pouze v několika málo oblastech republiky byly škody na trvale nezavlažovaných porostech pod 30 % (části severovýchodu Moravy a některé oblasti jižních Čech).

Školkařská produkce je soustředěna zejména do oblasti České křídové tabule a Českého středohoří a nížinných oblastí Moravy s kvalitními půdami. Tyto oblasti, vyjma Podyjí, byly těžce zasaženy dlouhotrvajícím suchem. V Podyjí byl stav oproti jiným rokům lepší a porosty obdržely v klíčových momentech alespoň základní dávku vody, která umožnila starším výpěstkům pokračovat ve vývoji. Několik školkařských provozoven je situováno i v podhorských oblastech či na Českomoravské vrchovině, kde obvykle deficitem vody. V roce 2019 však došlo ve většině těchto provozů bez možnosti závlahy ke škodám přesahujícím 50% hranici – příčinou jsou výrazně méně kvalitní půdy a jejich mělký profil. I u podniků vybavených závlahou škody dosáhly „pouze“ úrovně 3–15 % nad obvyklou úroveň. Problémem řady podniků byla nedostatečná zásoba vody pro závlahu a v některých případech i uložení zákazu odběru závlahových vod. U zaškolkovaných podnoží a drobného ovoce, které má mělký kořenový systém a je citlivější na deficit vody se škody pohybovaly prakticky v rozsahu 65–90 %.

Ovocné školky byly významně zasaženy suchem i v roce 2015, ale rok 2018 způsobil ještě daleko vyšší míru poškození porostů umocněnou dlouhodobým stresem rostlin způsobeným dlouhotrvajícími vysokými teplotami nad 30 °C prakticky od května do srpna 2018. Podle šetření ŠS OUČR byly na 146 ha ovocných školek (z 252 ha přihlášených k uznávacímu řízení u ÚKZÚZ) škody vyšší než 50 %, 44 ha (22 % ploch) vykazovalo zvýšení škod suchem oproti normálu v rozsahu 30–50 % a jen 50 ha (20 % ploch) bylo poškozeno mezi 3–30 % (zde se jednalo především o podniky vybavené trvalou závlahou).

Větší srážky přinesly i první dva měsíce roku 2019, ale výraznější sněhová pokrývka napadla pouze ve vyšších a horských oblastech. Naproti tomu v nížinách nebyla na většině území sněhová pokrývka významným zdrojem vody pro nadcházející jarní měsíce. Průběh zimy 2018/2019 byl od konce listopadu do února celkem plynulý, mírný, bez výraznějších střídání teplot. S nástupem března nastoupilo opět velmi suché, a později i velmi teplé počasí. V průběhu dubna došlo již ke značnému vysušení svrchních profilů půdy, ale spodní vrstvy vykazovaly ještě půdní zásobu ze zimního období. Průběh května byl spíše chladnější s vydatnějšími srážkami. Srážky tohoto měsíce významně zlepšily vegetační stav u mělko kořenících kultur a v kombinaci se zavlažováním alespoň pomocí cisteren zabránily opakování škod z roku 2018.

Ve dnech 12. 4, 16.–18. 4. a 6.–8. 5 zasáhly území republiky tři mrazové vlny s poklesem přízemních teplot až k -10 °C. Zatímco v ovocnářství došlo k výrazným škodám na úrodě, u ovocných školek mrazy způsobily jen nevýznamná lokální poškození. Průběh počasí v červnu a červenci byl extrémně suchý a horký. V Čechách prakticky beze srážek, na jižní a střední Moravě se v průběhu června objevovaly alespoň lokální srážky. Extrémně vysoké teploty (výpar) a dlouhodobý vláhový deficit spodních vrstev půdy z let 2015 a 2018 měly za následek nástup významného až extrémního sucha na více než 80 % území ČR. Sucho se nejvíce projevovalo v severní polovině Čech. Na Moravě patřily mezi nejvíce postižené oblasti Znojensko a Ostravsko. Dlouhodobý vláhový deficit se ovšem projevoval prakticky na celém území ČR.

Počátkem srpna se objevily významnější srážkové úhrny, které opakovaně zasáhly zejména oblast střední Moravy. Díky květnovým, srpnovým a zářijovým srážkám a řádné nebo alespoň improvizované závlaze se škody suchem v ovocném školkařství v porovnání s předcházejícím rokem podařilo značně snížit. Obecně více srážek napadlo na Moravě než v Čechách, kde i na podzim přetrvává sucho zejména v oblasti Lounska, Litoměřicka a České křídové tabule. Přetrvávajícím problémem byl však nedostatek vody pro závlahu.

Extrémní počasí roku 2019 přineslo zejména na jižní, střední a severní Moravě, ale i na několika místech v Čechách několik sérií silného krupobití. Zasaženo však bylo jen minimum podniků a škody ve školkách způsobené krupobitím nejsou významné. S nástupem září a října došlo k výraznému ochlazení provázené oblačností s opakovaným úhrnem srážek. Příchod pozdních letních a podzimních srážek způsobil zejména u jaderovin intenzivní růst a menší ochotu výpěstků k ukončování vegetace. Přestože teploty poklesly několikrát pod bod mrazu, nedošlo k samovolnému opadu listů. Spodní vrstvy půdy nadále zůstaly suché zejména v nižších a středních polohách Čech. Velké riziko pro venkovní zakládky školkařských výpěstků představují plošně přemnožení hlodavci.

Spotřeba a užití školkařských výpěstků ovocných druhů V ČR

Trendy v ovocné sadbě se postupem času mění. Pro objasnění současných trendů je potřeba opět rozdělit sektor na výpěstky určené pro výsadbu sadů a výpěstky určené pro soukromé zahrady.

U výpěstků pro produkční sady dominuje ovocný druh jabloně. Odrůdová skladba u jabloní se zužuje na progresivní tržní odrůdy jako je Golden Delicious, odrůdy a klony skupiny Jonagoldu, Gala a její mutace, Braeburn či barevné mutace Idaredu nebo odrůdy Red Delicious, které se v posledních letech u obchodníků dostávají znovu do kurzu. Obecně lze říci, že v současné době pokračuje éra červenoplodých mutací tržních odrůd jablek. Klubových odrůd se v ČR, v porovnání se západními zeměmi, ale i např. se Slovenskem, pěstuje jen velmi omezené množství.

U výsadeb pro profesionální ovocnářství se stále ve větším měřítku uplatňují výpěstky nejvyšší kvality, které přinášejí ovoce v co nejkratší době po výsadbě. Zatímco 'knipp baum' se stal standardem pro výsadby jabloní již před několika lety, v současné době se tento tvar uplatňuje stále více i u profesionálních výsadeb slivoní nebo třešní. Standardem se stávají výpěstky s pěti výhony, ale výjimkou není sedm či devět postranních větví. Vyšší kvalita výsadbového materiálu vyžaduje precizní agrotechniku. Kromě využití závlahy a řádné výživy také aplikaci fytohormonů, popř. speciálních antistresorů. Velkým problémem českého školkařství jsou nedostatečné zdroje závlahové vody, alespoň pro překonání kritických období. V profesionálním ovocnářství se stále častěji uplatňují právně chráněné odrůdy, které se s ohledem na postupy držitelů práv k odrůdám stávají, zejména v případě zahraničních odrůd, pro řadu podniků nedostupnými.

Za jabloněmi následují slivoně, třešně a hrušně. Slivoň je stálíci v produkci výpěstků, nově se stále více produkuje výpěstky třešní na slabě vzrůstných podnožích. Znovu se v posledních letech obnovují výsadby višní. Naproti tomu u hrušní, které byly ještě nedávno poměrně široce populárním a často vysazovaným ovocným druhem, zůstávají zpravidla jen specializované podniky.

U výpěstků určených pro malospotřebitele byl v posledních letech zaznamenán enormní nárůst poptávky a tím i produkce, po sloupovitých (kolumnárních), zakrslých a slabě rostoucích tvarech ovocných výpěstků. Tím, jak se zmenšují zahrady u domů, vyvstává také potřeba minimalizovat koruny ovocných výpěstků. Znovu se obnovuje poptávka po sazenicích kanadských borůvek, jelikož při správné agrotechnice jsou tyto rostliny schopny přinést množství zajímavého ovoce i na malých zahrádkách či v nádobách.

Ve spojení s minimalizací pěstebních ploch se v posledních dvou letech také zvýšila poptávka po drobném ovoci. Drobné ovoce, před několika lety možná trochu opomíjený ovocný druh, získává na popularitě. Určitě s tím také souvisí doba zrání tohoto ovoce a následný přímý konzum. Odpadá tak skladování ovoce mnohdy v nevyhovujících prostorech. Trendem dnešních moderních zahrad je vypěstovat si své letní ovoce a ihned jej zkonzumovat na zahrádce, popřípadě okamžitě zpracovat v kuchyni na výrobky.

Další ze zajímavých trendů pěstování na zahrádkách je spojen se zdravým životním stylem obyvatelstva. Rozšiřuje se pěstování méně známých ovocných druhů a druhů s vysokým obsahem zdraví prospěšných látek. K těmto druhům lze zařadit rakytník, černý bez, klanoprašku, kustovnici, brusinky a mnoho jiných ovoce přinášejících rostlin.

S rozvojem prodeje ovocných školkařských výpěstků v zahradních centrech i hobby marketech se zvyšuje produkce ovocných rostlin v kontejnerech. Výhodou těchto krytokořených rostlin je možnost jejich výsadby po celý rok. Také prodejny, které nemají své vlastní základiště pro prodej prostokořených stromků, vítají takovéto výpěstky, jelikož mají s nimi jednodušší manipulaci a tím je ulehčen jejich prodej. Zákazník si sám vybírá a obsluha zahradního centra pouze zajišťuje závlivku těchto rostlin. S prodejem kontejnerovaných rostlin v zahradních centrech je také spojena marketingová podpora ve formě barevných obrázků a etiket, které v zákaznících vyvolávají nejrůznější chutě na ovoce z jím vybraných rostlin.

Cenový vývoj školkařských výpěstků ovocných druhů v ČR

V roce 2018 byl sektor silně zasažen škodami suchem, což se projevilo zejména na výrazném růstu cen zejména u roubovaného drobného ovoce, ale i na cenách peckovin, které se pěstují zpravidla jako jednoleté. U jaderovin jsou expedovány především dvouleté (popř. u vyšších kmenných tvarů i starší) výpěstky. Kvalita vyšších kmenných tvarů jaderovin nebyla suchem tak silně ovlivněna, ale naopak produkce a kvalita jednoletých výpěstků byla ovlivněna výrazně. Z důvodu nižší kvality výpěstků a s ohledem na mezinárodní ceny nedošlo u těchto kategorií výpěstků k výraznému růstu cen.

Sektor školkařství byl i v roce 2019 částečně ovlivněn pokračujícím suchem, ale narušení výroby je spjato zejména se škodami vzniklými v roce 2018. Pro rok 2019 lze předpokládat nedostatek vyšších kmenných tvarů, ale i výpadky v nabídce výpěstků (zejména u peckovin), kdy jsou dopěstovávány partie silně poškozených výpěstků. Lze předpokládat absenci některých ovocných druhů, kde došlo k výraznému úhynu podnoží nebo nebylo možné porosty naočkovat (myrobalán, hrušňový semenáč).

Ceny zemědělských výrobců školkařských výpěstků ovocných druhů (cenové rozpětí v Kč / l ks)

Druh	Tvar	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Jabloň	jednoletý štěpovanec	60–65	60–76	60–87	60–87	60–87
	zákrsek	65–80	75–102	75–102	75–102	75–102
	čtvrtkmen	70–96	80–127	80–127	85–140	80–127
Hrušeň	jednoletý štěpovanec	60–80	60–90	60–90	60–90	60–90
	zákrsek	70–90	80–127	75–127	75–127	75–127
	čtvrtkmen	75–85	85–140	85–140	85–140	85–140
Třešeň	jednoletý štěpovanec	60–100	60–100	60–100	60–100	60–100
	zákrsek	75–100	75–120	75–120	75–120	80–120
	čtvrtkmen	80–100 *	80–140	80–140	80–140	80–140
Višeň	zákrsek	70–100	80–110	80–110	80–110	80–110
	čtvrtkmen	75–100	85–110	85–110	85–110	85–110
Slivoně	jednoletý štěpovanec	65–85	65–95	60–95	60–95	60–95
	zákrsek	85–100	85–125	85–125	85–125	85–125
	čtvrtkmen	100–115	95–125	95–125	95–125	95–125
Meruňka	jednoletý štěpovanec	75–90	75–90	75–90	75–90	75–90
	zákrsek, čtvrtkmen	85–110	85–135	85–150	85–145, 85–150	90–145, 90–155
Broskvoň	zákrsek	85–115	85–115	85–115	85–115	90–115
	čtvrtkmen	95–130	95–120	95–150	95–105	95–150
Angrešt	keř	40	28–40	28–40	28–40	28–40
	keř kontejnerovaný	65	65	65	65	65
	stromek	50–75	45–75	45–75	55–75	60–75
Rybíz	keř	20–40	28–50	25–50	25–50	25–50
	stromek	45–75	45–75	45–75	55–75	60–75
Maliník	keř	12–25	12–25	12–25	12–25	15–25
	keř kontejnerovaný	35–65	35–65	35–65	35–65	35–65
Ořešák vlašský	špičák	1,00–1,30/ cm výšky	1,00–1,30/ cm výšky	1,20–1,30/ l cm výšky	1,20–1,50/ l cm výšky	1,20–2/ cm výšky

Pramen: Školkařský svaz OU ČR

Poznámka: třešně, višně na podnoží Gisela 120–280 Kč/ks

Zahraniční obchod ČR se školkařskými výpěstky ovocných druhů

Saldo zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky ovocných druhů se od roku 2015 pohybuje v kladných hodnotách. Dovoz školkařských výpěstků ovocných druhů má střídavou tendenci. V roce 2019 došlo k výraznému nárůstu dovozu (meziročně o 89 %) tj. na hodnotu 61,0 mil. Kč.

Obdobný vývoj zaznamenal i vývoz školkařských výpěstků ovocných druhů, který po období stagnace vzrostl v roce 2019 o 30,3 % na hodnotu 81,9 mil. Kč.

Školkařské výpěstky ovocných druhů jsou do ČR dováženy z tradičních destinací – a to z Nizozemska, Německa, dále pak z Itálie, Polska a Slovenska. Domácí výpěstky pak směřují především do Itálie, Francie, Rakouska, Slovenska, Nizozemska a Maďarska.

Celková bilance zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky ovocných druhů (v tis. Kč)

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016*	2017	2018	2019
Dovoz	35 053	44 936	64 253	39 996	47 012	48 868	32 355	61 013
Vývoz	15 163	11 673	60 081	63 480	54 742	61 438	62 830	81 899
Saldo	-19 890	-33 264	-4 172	23 484	7 730	12 570	30 475	20 886

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od I. I. 2016 rozdělení kódu KN 0602 2090 na 0602 2020, 0602 2030, 0602 2080

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-517-3

Praha 2020